

**HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU**

OPINNÄYTETYÖ

Vantaan Tyttöjen Tilan merkitys kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn

Sofia Saarela

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma (210 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 03 / 2015

www.humak.fi

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sofia Saarela	Sivumäärä 45 ja 3 liitesivua
Työn nimi Tyttöjen Tilan merkitys kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn	
Ohjaava(t) opettaja(t) Markus Söderlund	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Vantaan Nicehearts ry, Sanna Heikkinen-Velican	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni tilaajana on Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittämisprojekti. Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittämisprojekti on konkreettisesti Vantaan Tyttöjen Tila. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää Vantaan Tyttöjen Tilalla tehtävän työn vaikutuksia tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen tyttötyön kehittämisprojekti on aloitettu 2013. Opinnäytetyöni avulla pyritään selvittämään Tyttöjen Tilalla tehtävän työn vaikutuksia toimintaan osallistuneissa tytöissä. Opinnäytetyö työn vaikuttavuudesta antaa mahdollisuuden tähän mennessä tehdyn työn arvioimiselle ja työn kehittämiseksi.</p> <p>Tutkimusaineiston keruu toteutettiin kyselylomakkeiden ja teemahaastatteluiden avulla. Kyselylomakkeiden ja teemahaastatteluiden tueksi tutkimusaineiston analysoinnissa hyödynsin omia kokemuksiani ja havaintojani Tyttöjen Tilalta. Kohderyhmänä olivat tilan toimintaan nykyisin tai aikaisemmin osallistuneet tytöt.</p> <p>Tutkimusaineisto on nivottu yhteen teoriapohjan kanssa. Teoriapohjassa käsitellään sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä yleisesti ja tyttötyön näkökulmasta sekä avataan ehkäisevän nuorisotyöhön liittyviä käsitteitä kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn liittyen. Opinnäytetyöni sisältää myös kehittävää näkökulmaa, jonka avulla Tyttöjen Tilalla tehtävää työtä voidaan kehittää vieläkin eteenpäin.</p> <p>Opinnäytetyöni liittyy keskeisesti Yhteisöpedagogien ammattialaan. Opinnäytetyössäni yhdistyy projekti, nuorisotyö, erityisnuorisotyö sekä työn tuloksien arvioiminen. Opinnäytetyöni liittyy yhteen useamman teeman. Opinnäytetyöni avulla voidaan hahmottaa vastaavien toimijoiden merkitystä nuorten kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn.</p>	
Asiasanat erityisnuorisotyö, sukupuolisensitiivisyys, tyttötyö, sosiaalinen vahvistaminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Sofia Saarela	Number of Pages 45 and 3 attachments
Title Girls space of Vantaas significance to growth, social empowerment and preventing social exclusion.	
Supervisor(s) Markus Söderlund	
Subscriber and/or Mentor Nicehearts of Vantaa's, Sanna Heikkinen-Velican	
Abstract <p>Subscriber of this thesis is Nicehearts of Vantaa's cultural and gender sensitive girl work development project. In practice it means a girl's space in Vantaa. The aim of this thesis is to find out how the activities of the project affects to attenders growth, social empowerment and preventing social exclusion. The project has started in 2013. This thesis gives a possibility to evaluate the work done and to develop it further.</p> <p>The data for the thesis has been collected with questionnaires and theme interviews. To support this collected data, I have utilized my own experiences and observations from the girl's space. Target group of this thesis is the girls, who have participated in the actions of Nicehearts of Vantaa's cultural and gender sensitive girl work development project.</p> <p>The collected data and theory have been intertwined in this thesis. Main guide lines of the thesis are gender sensitive work in general and in girl work's point of view. The other main phenomenon is precautionary youth work in terms of growth, social empowerment and preventing social exclusion. There are also suggestions how the project and its actions can be improved in the future.</p> <p>This thesis is essentially related to community educator's professional field. In this thesis there are combined project work, youth work, special youth work and evaluation of works results. So it rejoins many themes. This resource helps to understand the outline of common action and their significance to young people's growth, social empowerment and preventing social exclusion.</p>	
Keywords special youth work, gender sensitivity, girl work, social empowerment	

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
1.1	Tavoite, tarve ja ajankohtaisuus	6
2	VANTAAN NICEHEARTS RY.	7
2.1	Tyttöjen Tila	8
3	SUKUPUOLISENSITIIVINEN NUORISOTYÖ	9
4	SUKUPUOLISENSITIIVINEN NUORISOTYÖ TYTTÖTYÖN NÄKÖKULMASTA	10
4.1	Sukupuolisensitiivisen tyttötyön tarve	11
4.2	Sukupuolisensitiivisen tyttötyön haasteet	13
5	EHKÄISEVÄ NUORISOTYÖ	14
5.1	Kasvun tukeminen	15
5.2	Voimaantuminen	17
5.3	Syrjäytymisen ehkäisy	19
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	21
6.1	Aineiston keruu menetelmät	22
6.2	Tutkimushenkilöt	23
6.3	Kyselyn toteuttaminen ja arviointi	24
6.4	Teemahaastattelujen toteuttaminen ja arviointi	26
6.5	Opinnäytetyön eettisyyden arviointi	28
6.6	Aineiston analysointi	29
7	TUTKISMUSTULOKSET	30
7.1	Työn vaikutukset kasvuun	31
7.2	Työn vaikutukset voimaantumiseen	34
7.3	Työn vaikutukset syrjäytymisen ehkäisyssä	36
7.4	Tyttötyön projektin tavoitteiden toteutumisen arviointia	39
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA TYÖN KEHITTÄMINEN	42
9	LÄHTEET	46
10	LIITTEET	50

1 JOHDANTO

Onko sukupuolella väliä? Tätä olen asiaa olen pohtinut keväästä 2014 lähtien, jolloin aloitin työharjoittelun Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri – ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittämisprojektissa. Käytännössä kehittämisprojektia toteutetaan Vantaan Tyttöjen Tilalla. Opinnäytetyöni on osa Vantaan Nicehearts ry:n Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivistä tyttötyön kehittämisprojektia ja opinnäytetyöni toteutin Vantaan Tyttöjen Tilalla.

Työskentely Vantaan Tyttöjen Tilalla avasi maailman, jossa työtä tehdään tyttöjen ehdoilla, pyrkimyksenä tukea tyttöä olemista ja kasvua naiseksi. Ehkäisevän nuorisotyön näkökulma vahvistui tyttötyön parissa, kun loin kehittämisprojektin tyttötyön kehittämisprojektille. Kehittämisprojektinani toteutin uuden toimintamallin, jonka avulla pyrittiin tarttumaan nuorten naisten syrjäytymiseen koulu- tai työmaailmassa.

Tyttöjen Tilalla työskennellessä pohdin paljon siellä tehtävän työn merkitystä kävijöiden elämään ja tilalla tehtävän työn erilaisuutta verrattuna muihin nuorisotyön muotoihin. Aikaisemmin olin työskennellyt kunnan ylläpitämällä nuorisotiloilla, joten tämä oli ensimmäinen kerta, kun työskentelin järjestön järjestämässä nuorisotyön toiminnassa ja sukupuolisensitiivisen nuorisotyön piirissä. Tyttötyön projektin projektijohtajan ehdottaessa minulle opinnäytetyön aiheeksi tutkimusta Tyttöjen Tilan merkityksestä tyttöjen kasvuun, voimaantumisen tukemiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn, otin aiheen mielenkiinnolla vastaan. Aiheessa yhdistyi ehkäisevän nuorisotyön näkökulma sekä mielenkiintoni sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä kohtaan.

Opinnäytetyöni teoriassa käsitellään sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä yleisellä tasolla. Mitä sukupuolisensitiivinen nuorisotyö on? Tuon esille teoriapohjassa näkökulmaa sukupuolisensitiivisestä nuorisotyöstä tyttötyön näkökulmasta. Käsitelen sitä, mihin tyttötyötä ylipäättänsä tarvitaan nuorisotyön kentällä sekä minkälaisia haasteita tyttötyö kohtaa. Opinnäytetyössäni on kolme selkeää ehkäisevän nuorisotyön käsitettä. Avaan opinnäytetyöni teoriassa kasvun tukemista, voimaantumista ja syrjäytymisen ehkäisyä. Käsitelen yleisen teorian lisäksi

kasvun tukemista, voimaantumista ja syrjäytymisen ehkäisyä sukupuolisensitiivisen tyttötyön näkökulmasta. Teorian olen pyrkinyt luomaan laajasti kirjallisia sekä sähköisiä lähteitä käyttäen.

Opinnäytetyöni toteuttamisen aloitin marraskuussa 2014. Marraskuussa aloitin aineiston keräämisen Tyttöjen Tilalla. Aineistoa keräsin yhden tai kaksi päivää viikossa marraskuussa sekä joulukuussa. Pääsääntöisesti keräsin aineistoa tilan avoimessa toiminnassa. Konkreettisesti aloitin kirjoittamaan opinnäytetyötäni joulukuussa 2014. Tällöin kirjoitin teoriapohjaa tutkimukselleni. Teoriapohjaa tehdessäni tutustuin myös muihin opinnäytetöihin sekä tutkimuksiin aiheesta. Erityisesti tutustuin tyttötyöstä sekä sukupuolisensitiivisestä nuorisotyöstä tehtyihin tutkimuksiin. Teoriapohjan jälkeen paneuduin aineiston avulla sekä omien havaintojeni valossa tutkimuskysymykseeni.

1.1 Tavoite, tarve ja ajankohtaisuus

Tavoitteenani on tutkia Tyttöjen Tilalla tehtävän työn merkitystä ja vaikutuksia tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Tutkimuksessa pyritään ottamaan selvää tilalla tehtävän työn vaikutuksista. Tavoitteenani on tilalla kerätyn tutkimusaineiston avulla hahmottaa keskeisimmät asiat, joka Tyttöjen Tilalla vaikuttaa tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Tavoitteenani on lisäksi perehtyä tyttötyön kehittämisprojektissa sille asetettuihin tavoitteisiin ja toiminnan tarkoitukseen. Käsittelen tutkimusaineiston avulla sitä, miten nämä projektin alkaessa asetetut tavoitteet ja toiminnan tarkoitus ovat saavutettu. Lopuksi tavoitteenani on löytää tyttötyön projektille konkreettisia asioita, joita tilalla voidaan vielä kehittää tulevaisuudessa.

Opinnäytetyölleni on selkeä tarve tilaajan näkökulmasta. Tyttötyön kehittämisprojekti toimii Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella. Projektin on aloitettu 2013 ja se on saanut kolmivuotisen rahoituksen. Projekti on nyt noin puolessa välissä. Opinnäytetyöni avulla pystytään saamaan tuloksia tyttötyön kehittämisprojektissa tehdyn työn vaikutuksista. Opinnäytetyöni hahmottaa työtä, jota Tyttö-

jen Tilalla ollaan tehty tyttöjen hyvinvoinnin parantamiseksi. Minkälaiseksi tilan toiminta on muodostunut näiden puoleltoista vuoden aikana sekä minkälaisia konkreettisia vaikutuksia työllä on ollut tilan kävijöihin. Tutkimuksen avulla saadaan palautetta ja näkökulmaa toiminnasta kävijöiltä itseltään.

Pinnalla on viime vuosina ollut paljon ihmisten hyvinvoinnin parantaminen erilaisin keinoin. Tässä keskustelussa usein nousee muiden aiheiden rinnalle nuorten syrjäytyminen (Lundbom & Herranen 2011, 4). Opinnäytetyössäni esiin nousevat kasvun tukeminen, voimaantuminen ja syrjäytymisen ehkäisy, jotka liittyvät kaikki ehkäisevään nuorisotyöhön ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseen. Ehkäisevä työ on keskusteluissa usein pinnalle nouseva termi. Opinnäytetyössäni pureudutaan näihin ehkäisevä nuorisotyön termeihin liittäen siihen sukupuolisensitiivisen tyttötyön näkökulman.

2 VANTAAN NICEHEARTS RY

Vantaan Nicehearts ry on vantaalainen yhdistys, joka tekee työtä naisten ja tyttöjen hyväksi. Yhdistys on perustettu vuonna 2011. Yhdistys pyrkii parantamaan tyttöjen ja naisten hyvinvointia, edistämään alueellista vaikuttamista ja osallisuutta sekä integraatiota ja kotouttamista. Toiminta toteutetaan kestäväkehityksen periaatteella. Yhdistyksen visio on toimia edelläkävijänä Suomessa monimuotoisen tyttö- ja naistyön saralla, missiona on vantaalaisten tyttöjen ja naisten hyvinvoinnin kasvattaminen ja arvoina on yhteisöllisyys, ilo, yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Yhdistys ylläpitää naisresurssikeskus Pihlajaa, joka sijaitsee Vantaan Tikkurilassa (Vantaan Nicehearts 2014).

Yhdistyksen palveluita ovat sosiaalinen tukitoiminta, tyttötyö, avoin kulttuuri- ja harrastustoiminta, kehittämis- ja tutkimustoiminta sekä naisten työllisyyden tukitoimet ja yrittäjyyden lisääminen. Yhdistyksessä on käynnissä neljä hanketta: Qutomo, Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen kotoutumispolku, Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittämishanke, Kasvukutsu työllisyyspoliittinen kehittämishanke ja Kultsi, kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen sosiaalisen tukitoiminnan juurruttaminen (Vantaan Nicehearts 2014).

2.1 Tyttöjen Tila

Tyttöjen Tila kuuluu Vantaan Niceheartsin kulttuuri- ja sukupuolisensitiiviseen tyttötyön kehittämishankkeeseen. Tilan toiminta on aloitettu tammikuussa 2013, jolloin tyttötyön kehittämisprojekti on saanut kolmivuotisen rahoituksen rahanautomaattiyhdistykseltä. Tyttöjen Tilan toiminta toteutetaan naisresurssikeskus Pihlajassa. Tilalla on avointa toimintaa 10-28-vuotiaille tytöille, sekä erilaisia harrastus- ja tavoitteellisia ryhmiä. Tilalla työskentelee kaksi työntekijää sekä oppisopimustyöntekijä (Vantaan Nicehearts 2014).

Tyttöjen Tilan tavoitteena on tarjota tytöille ja nuorille naisille turvallinen paikka kohdata toisiaan sekä saada tarvittaessa tukea ja apua luotettavilta aikuisilta. Toiminnan tarkoituksena on tukea tyttöjen kasvua ja identiteetin muodostumista. Tyttöjä pyritään tukemaan ja auttamaan kasvamisessa naiseuteen ja itsensä löytämiseen. Toiminnalla pyritään edistämään yhteisöllisyyttä, avoimuutta, tietoisuuden kasvattamista ja ystävyyden lisäämistä. Tyttöjen Tilalla toteutettavalla kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisellä tyttötyöllä pyritään tyttöjen sosiaaliseen vahvistamiseen ja kulttuurien väliseen vuoropuheluun (Vantaan Nicehearts 2014).

Konkreettisesti toimintaa toteutetaan avoimissa illoissa sekä erilaisilla harraste- ja tavoitteellisissa ryhmissä. Avoimissa illoissa korostuu yhteinen tekeminen, kuten kädentaidot tai ruuanlaitto. Avoimissa illoissa on mahdollisuus saada myös läksyapua. Avoimissa illoissa on myös erilaisia teemailtoja, joihin voidaan kutsua myös ulkopuolisia puhujia tyttöjä koskettavista aiheista. Harraste- ja tavoitteelliset ryhmät järjestetään tyttöjen toiveita huomioiden. Tavoitteellisia ryhmiä voidaan järjestää muuallakin kuin naisresurssikeskus Pihlajassa kuten alueen peruskouluilla tai aikuisopistossa. Lisäksi Tyttöjen Tilalla tarjotaan yksilöllistä tukea ja ohjausta tyttöjen kohdatessa haastavia elämäntilanteita (Vantaan Nicehearts 2014).

3 SUKUPUOLISENSITIIVINEN NUORISOTYÖ

Mitä on sukupuolisensitiivinen nuorisotyö ja miksi on tärkeää tehdä sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä? Näistä kahdesta kysymyksestä on hyvä lähteä liikkeelle syventyessä sukupuolisensitiiviseen nuorisotyöhön, tyttötyöhön tai poikatyöhön. Sukupuolisensitiivisyyteen liittyy olennaisesti sukupuoli. Sukupuoli on biologisia sekä kulttuurisia ja sosiaalisia eroavaisuuksia. Se on myös tunnetta kuulumisesta johonkin tiettyyn sukupuoleen. Sukupuoli on muuttunut ajan saatossa ja siihen vaikuttaa lisäksi kulttuuri. Miehillä ja naisilla on asetettu ja asetetaan erilaisia odotuksia ja oletuksia, jotka ovat joko tiedostamattomia tai tiedustettuja. Sukupuoltaan pitäisi kuitenkin olla mahdollista tuoda esille juuri haluamallaan tavalla (Helsingin Tyttöjen Talo 2013).

Suomen Setlementtiliitto korostaa määritelmässään tärkeäksi tyttöjen ja poikien sukupuolisten erojen huomioimisen ja näiden sukupuoliroolien laajentamisen sekä uusien käyttäytymismallien luomisen (Suomen Setlementtiliitto ry, tyttötyön verkosto-hanke 2011-2013). Sukupuolisensitiivisessä nuorisotyössä huomioidaan sukupuolen vaikutus ihmisen elämään. Tärkeää on huomioida, että sukupuolisensitiivisellä nuorisotyöllä ei pyritä vahvistamaan jo asetettuja käyttäytymismalleja kullekin sukupuolelle vaan pyritään muuttamaan näitä yhteiskunnan jo olemassa olevia sukupuolirooleja moninaisempiin ja sallivampiin suuntiin (Punonen 2008, 521). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä tehtäessä on huomioitava tyttöjen ja poikien erityistarpeet, ennakkokäsitykset kutakin sukupuolta kohtaan ja minkälainen käyttäytyminen on yleisesti liitetty ominaiseksi sukupuolelle (Punonen 2008, 522). Tällöin työntekijän pystyy tukemaan nuoren kasvua omaan sukupuoleensa ja antaa mahdollisuuden nuorelle ilmentää sukupuoltaan omalla tavallaan. Työntekijältä sukupuolisensitiivinen työote vaatii sukupuolirooleihin liittyvien käsitysten pohtimista ja omaan toimintaan vaikuttavien stereotyyppien tarkastelua kriittisesti (Eischer & Tuppurainen 2011, 16).

Sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä toteutetaan usein poika- tai tyttöryhmissä. Sukupuolen mukaan jaetuissa ryhmissä opetellaan tunnistamaan omia tunteitaan, kuuntelemaan ja jakamaan asioita yhteisen luottamuksen vallitessa. Ryh-

missä opitaan arvostamaan omaa sukupuolta, mutta myös tarkastelemaan kriittisesti jokaiselle sukupuolelle asetettuja ennakkokäsityksiä ja stereotypioita. Pyrkimyksenä on päästä sinuiksi oman sukupuolensa kanssa ja pyrkiä ilmentämään sitä omalla henkilökohtaisella tavalla, jolloin vuorovaikutus muiden sukupuolten edustajien kanssa on tietoisempaa ja tasavertaisempaa. Parhaimmillaan sukupuolen mukaan jaetut ryhmät rohkaisevat tyttöjä ja poikia tuomaan esiin asioita, joita he eivät kehtaisi tai uskaltaisi tuoda esille sekaryhmissä. Sukupuolisensitiivistä työtettä voi tuoda esille myös sekaryhmissä. Tällöin on tärkeää tuoda esille tyttöjen ja poikien mahdollisuudet ilmentää sukupuoltaan haluamallaan tavallaan. Keskeistä sukupuolisensitiivisyydessä on nuorten rohkaiseminen omalle sukupuolelle epätyypillisinä pidettyjen valintojen ja ratkaisujen tekoon. Tällöin nuorelle annetaan mahdollisuus ilmaista omaa sukupuoltaan haluamallaan tavalla (Punonen 2008, 532-533).

4 SUKUPUOLISENSITIIVINEN NUORISOTYÖ TYTTÖTYÖN NÄKÖKULMASTA

Sukupuolisensitiivisessä nuorisotyössä nousi esiin sukupuolen merkitys sekä pojat ja tytöt. Seuraavaksi tarkastelen sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä tyttötyön näkökulmasta. Ketkä ovat tyttöjä ja mitä tyttötyö on?

Tyttöyden voi määritellä monella tavalla. Ensimmäiseksi voimme määritellä tytöt suhteessa poikiin, korostamalla sukupuolten yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia. Lisäksi tyttöyden määrittelyssä nousee esiin tyttöyden ja aikuisuuden eli naiseuden raja ja tytön kasvaminen naiseksi. Tytön aikuiseksi kasvamisessa ei ole yhtä selkeää määrittelyä vaan se on yhteydessä aikaan ja kulttuuriin. Tytön aikuisuuteen siirtymistä voidaan määritellä uskonnon, biologian tai avioliittoon siirtymisen kautta. YK:n Lasten oikeuksien julistuksessa (1989) naiseksi siirtyminen katsotaan olevan ikäsidonnaista eli tyttö siirtyy naiseuteen 18-vuoden iässä. Todellisuudessa tyttöydestä naiseuteen siirtyminen on aina henkilökohtaista, yksilöllistä ja omasta tunteesta riippuvaista (Tuomaala 2007-2009, 48-49).

Nuorisotyö on ammatillistunut vuonna 1900 luvun puolella välissä. Tällöin nuorisotyö oli paljolti pojille suunnattua ja tyttöjen koettiin vaikuttavan enemmän kodin piirissä. Tasa-arvokeskustelun yhteydessä 1970-luvulla nousi esiin myös tyttöjen ja poikien tasa-arvo. Pojille ja tytöille tuli tarjota samanlaisia toimintoja ja heidän piti pystyä osallistumaan samoihin harrastuspiireihin (Honkasalo 2011, 259). Sukupuolisensitiivistä tyttötyön käsitteen sisältävää tyttötyötä Suomessa on alettu toteuttamaan 1990-luvun loppupuolelta lähtien. 1990-luvulla alettiin huomioida nuorisotyön tavoittaman enemmän poikia kuin tyttöjä (Mulari & Eischer 2012, 8). Tyttötyö on tullut tunnetuksi ja saanut vahvan aseman osana nuorisotyötä 2000-luvulla. Osana tyttötyö tunnettavuuden ja vaikuttavuuden lisääntymiseen on vaikuttanut Tyttöjen talo – verkosto (Honkasalo 2011, 260).

Nykyisin sukupuolisensitiivistä tyttötyötä toteutetaan useimmiten tarjoamalla tytöille omia tiloja, joissa he voivat tyttöjen kesken käsitellä tyttöyteen liittyviä kysymyksiä. Näiden tyttöryhmien keskeisenä ajatuksena on tyttöjen itsetunnon vahvistaminen, jotta tytöt voivat ottaa vastuun itsestään sekä tarvittaessa ratkaisemaan haasteita ja puolustautumaan (Honkasalo 2011, 259-260). Lisäksi tyttöryhmien tarkoitus on naiseksi kasvun tukeminen ja naistietoisuuden lisääminen. Naiseksi kasvamista ja naistietoisuuden lisäämistä tehdään yhteisöllisessä ilmapiirissä, jossa vuorovaikutus ja sosiaaliset taidot vahvistuvat (Näre 2008, 543).

4.1 Sukupuolisensitiivisen tyttötyön tarve

Suomessa nuorisotyötä järjestävät lukuisat eri tahot. Kävijät kaupunkien järjestämässä nuorisotyössä ovat kuitenkin suurimmaksi osaksi poikia. Tästä esimerkkinä on se, että vähemmistö nuorisotilan kävijöistä on tyttöjä. Lisäksi useat nuoriso- ja vapaa-aikatoimen järjestämät harrastukset ovat pojille suunnattuja, kuten jääkiekko, salibandy tai taistelulajit. Tytöille suunnattua ilmaista ja pienen budjetin harrastusmahdollisuuksia on heikosti tarjolla (Eischer ym. 2011, 14). Tyttöjen ollessa vähemmistönä esimerkiksi nuorisotilan kävijöinä, aiheuttaa se tyttöjen mahdollisuuksiin vaikuttaa asioihin ja saada äänensä kuuluviin. Nuori-

sotiloilla ei välttämättä ole aina suoraan tytöille suunnattua toimintaa vaan nuorisohjaajat kokevan kaiken toiminnan olevan mielekästä molemmille sukupuolille. Nuorisotiloilla ollaan myös huomattu tyttöjen viettävän enemmän aikaa oleskelleen ja tytöillä voi olla haastavaa tuoda omia toiveitaan esiin poika voittoisessa ympäristössä (Lehto & Lauri 2010, 43-47).

Tytöstä naiseksi kasvamisen yksi suurimmista haasteita on identiteetin rakentaminen. Naisten identiteetin rakentaminen eroaa miehen persoonallisuuden kehityksestä. Tytöillä voi olla tarve muodostaa identiteetti valmiiksi omaksuttuna. Tyttötyön yksi keskeinen päämäärä on tyttöjen kasvun tukeminen ja identiteetin rakentaminen. Tällöin tytöt voivat kasvaa oman itsenä näköisiksi naisiksi (Eischer ym. 2011, 46-49). Konkreettisesti tyttöjen kasvun tukemista toteutetaan monin erin tavoin tyttötyössä. Esimerkiksi on olemassa avointa toimintaa, erilaisia ryhmiä ja yksilötyötä. Tarkoituksena on, että avoin toiminta on matalankynnyksen toimintaa, johon tyttöjen on helppo osallistua. Avoimen toiminnan kautta erityistä tukea tarvitsevia tyttöjä voidaan ohjata erilaisiin vuorovaikutusryhmiin tai kohdata nuorta yksilötapaamisissa. Tyttötyön eri muodoissa on mahdollista käsitellä juuri tyttöyteen ja naiseuteen liittyviä kysymyksiä kuten syrjintää, tasa-arvoa, seksuaalisuutta ja naiseksi kasvamista. Tyttötyö toimii tilana, jossa on mahdollista pohtia ja ihmetellä turvallisessa sekä rohkaisevassa ympäristössä (Mulari ym. 2012, 8-9).

Sukupuolisensitiivisen nuorisotyön ja tyttötyön yhteydessä nousee esiin usein myös monikulttuurisuus. Erityisesti ollaan huomioitu eri kulttuuritaustoista tulevien tyttöjen vähäinen osallistuminen nuorille suunnattuun toimintaan. Tähän voidaan nähdä suomalaisten ja eri kulttuuritaustoista tulevien tyttöjen kulttuuriset erot tai eri kulttuureissa asetetut erilaiset odotukset tyttöjen vapaa-ajan viettoon. Lisäksi myös maahanmuuttaja tyttöjen kohdalla haasteena nähdään nuorisotyön poika voittoisuus (Honkasalo 2011, 84-85). Monikulttuuristen tyttöjen haasteena on usein ristiriita suomalaisen ja oman kulttuurinsa välillä. Tällöin kasvuun ja identiteettiin liittyvät haasteet voivat olla suurempia kahden kulttuurin vetäessä omiin suuntiinsa. Ainoastaan tytöille suunnatut tilat voivat tarjota monikulttuurisille tytöille ensimmäistä kertaa paikan, jossa he heidät kohdataan omina itsenään ja he voivat avoimesti saada tukea omaan kasvuunsa (Eischer ym. 2011).

Tilaa, jossa nuori voi tulla kohdatuksi omana ainutlaatuisena itsenään ja tuntea olevansa kiinnostava oman persoonallisuutensa eikä eksoottisuutensa takia, voi olla perustellusti luonnehtia hänen hyvinvointiaan rakentavaksi (Eischer ym. 2011, 104)

4.2 Sukupuolisensitiivisen tyttötyön haasteet

Yhteiskunnassa vallitsee perinteiset maskuliiniset arvot sekä suorituskeskeisyys ja yhteiskunnallista statusta korostavat arvot ja normit. Tyttötyön haasteenakin on yhteiskunnassa tuoda näkyväksi naiseuteen liittyviä arvoja. Esimerkiksi tyttöjen talolla saa olla epävarma ja ailahtelevainen sekä näyttää tunteitaan. Lisäksi tyttötyön haasteeksi on muodostunut tyttötyön kuva yhteisestä puuhastelukerhosta tai tyttöjen kasvattamisesta feministeiksi. Tyttötyön pitää tuoda esille moninaisuuttaan tyttöjen parissa tehtävässä työssä, jotta he saavat aseman yhteiskunnassa (Eischer ym. 2011, 119).

Tyttötyön kuten muunkin nuorisotyön haasteena on tilastointi. Olisi tärkeää saada tilastoitua ja havainnoitua sitä, miten tasa-arvoa näkyy nuorisotyön kentällä. Nuorisotyön tasa-arvo perustuu usein arvioihin eikä todellisiin tilastoihin. Tärkeää olisi myös saada kasattua kentällä vallitsevaa hajanaisuutta, koska toimijoita on paljon. Tyttötyötäkin tehdään monella eri sektorilla kunnalliselta puolelta kolmannelle sektorille asti. Haasteena on saada koottua tietoa yhteiseksi ja kaikkien saataville. Missä ja kuka on sukupuolisensitiivistä nuorisotyötä tehnyt, toiminnon sisällöistä, tavoitteista ja hankkeiden rahoituksesta (Honkasalo 2011, 221).

Työntekijän näkökulmasta haasteena on oma jaksaminen. Työntekijät työskentelevät omalla persoonalla, laittavat itsensä likoon ja pyrkivät olemaan aina läsnä. Työntekijöiltä vaaditaan ammattimaisuutta, jolla rajata omaa työtään ja näin varmistaa oma jaksaminen. Tyttötyötä toteutetaan usein järjestöjen toimesta,

projektiluonteisena toimintana. Rahoitus tulee usein ulkopuoliselta taholta kuten esimerkiksi Raha-automaattiyhdistykseltä. Työ on tällöin jaksottaista ja työntekijöillä ei ole aina varmaa tietoa työnsä jatkumisesta projektin päättyessä. Työ vaatii vahvaa sitoutumista, vaikka työn jatkuminen voi olla usein vaakalaudalla (Eischer ym. 2011, 120).

Eischer ja Tuppurainen (2011) tiivistävät tyttöjen taloja käsittelevässä teoksessaan tyttöjen talojen tulevaisuuden seuraavasti haasteista huolimatta:

Tärkeintä on, että tässä epäjatkuvuuksien maailmassa Tyttöjen Talot ovat tulevaisuudessakin "kuin avoin koti" kaikille niille tytöille, jotka sitä senhetkisessä elämäntilanteessa tarvitsevat (Eischer ym. 2011, 121).

5 EHKÄISEVÄ NUORISOTYÖ

Opinnäytetyöhöni kuuluu olennaisesti ehkäisevä nuorisotyö. Erityisesti käsitteelen ehkäisevää nuorisotyötä kasvun tukemisen, nuorten voimaantumisen sekä syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta. Opinnäytetyössäni tutkin juuri näiden kolmen käsitteen toteutumista Tyttöjen Tilalla tehtävässä työssä. Ensin kuitenkin pyrin avaamaan ehkäisevän nuorisotyön käsitettä yleisesti.

Nuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä. Nuorisotyötä määrittää nuorisolaki (7/2006). Laki koskettaa alle 29-vuotiaita ja lain tavoitteena on tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, aktiivista kansalaisuutta sekä sosiaalista vahvistamista. Lisäksi lain tavoitteena on nuorten kasvu ja elinolojen parantaminen (7/2006). Nuorisotyössä on kyse toimintarakenteiden ja tapojen rakentamisesta nuorten elämän tukemiseksi ja sosiaalisesti vahvistamiseksi. Ennaltaehkäisevään työhön on kannattavaa panostaa, koska ennaltaehkäisevän työn katsotaan olevan aina halvempaa kuin korjaavan. Ehkäisevä työ varmistaa myös edellytykset lapsille ja nuorille tasapainoiseen ja hyvään elämään (Aaltonen 2011, 17-18).

Nuorisotyötä järjestää lukuisat eri toimijat, kuten kunnat, järjestöt ja seurakunnat. Nuorisotyö on monimuotoista ja siihen kuuluu esimerkiksi nuorisotilojen avointoiminta, kerhot, leirit, iltapäivätoiminta ja työpajat (ammattinetti 2014). Kaikki nuorisotyö tähtää nuorten elinolojen parantamiseen, mutta nykyisin on olemassa työmuotoja, jotka ovat suoraan kohdennettu ehkäisevään nuorisotyöhön. Näitä ehkäiseviä työmuotoja ovat esimerkiksi etsivänuorisotyö, työpajatoiminta tai erityisnuorisotyö. Näille kaikille toiminnoille yhteistä on syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukeminen ja auttaminen haastavassa elämäntilanteessa (ammattinetti 2014).

5.1 Kasvun tukeminen

Kasvatus on tiedostettua toimintaa. Kasvatuksella muokataan ihmistä ja luodaan malleja oikeanlaisesta mieheydestä, naiseudesta, seksuaalisuudesta ja sopivasta etnisyydestä. Yhteiskunnallisesta kontekstista ajateltuna kasvatus ohjaa toimimaan kulttuurissa ja ympäröivässä yhteiskunnassa. Yhteiskunnallisesta kontekstista ajateltuna kasvattajat ovat yhdessä vastuussa maailman rakentamisesta tietynlaiseksi (Kiilakoski 2008, 60). Ihme (2009) pohtikin teoksessaan, että kasvatus on eräänlainen kaksoifunkio:

Kasvatuksen olisi samanaikaisesti toteutettava vapaata sivistysprosessia (individulisaatio) ja yhteiskunnallista pakkoa (sossialisaatio) (Ihme 2009, 22)

Opinnäytetyössäni tarkastelen kasvun tukemista erityisesti nuoruuden näkökulmasta. Kasvun tukeminen nuoruudessa on tärkeää, koska nuoruudessa tapahtuu kaikista nopeinta ja laajinta kehitystä kuin missään muussa ikävaiheessa. Nuoruudessa biologiset muutokset ovat voimakkaita, kun keho suuntaa kohti aikuisuutta. Seksuaalisuus nostaa päätään ja tunne-elämän rajut vaihtelut ovat yleisiä. Lisäksi nuori käy yleensä läpi suhteen muutosta omiin vanhempiinsa. Nuoruuden kasvuun liittyviä vaiheita voi kuvata esimerkiksi

tunne-elämän ja persoonallisuuden kehityksenä sekä fyysisinä ja seksuaalisuuteen liittyvinä kehityksinä (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009, 4).

Nuoren tunne-elämän kehitys tapahtuu jokaisen nuoren kohdalla yksilöllisesti. Nuoruus on tunne-elämän ja persoonallisuuden rakentamisen tärkeää aikaa. Identiteetin rakentaminen eli nuoren persoonallisuuden muodostuminen on keskeinen osa nuoruutta. Identiteetin rakentumiseen liittyy olennaisesti kaverit, kiinnostuksen kohteet sekä harrastukset. Identiteetin rakentamisessa yleistä on kokeileminen ja kiinnostuksen kohteiden vaihtuminen usein. Tunne-elämän ja persoonallisuuden kehittyessä on yleistä, että nuori kokee erilaisia voimakkaita tunteita (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2008, 5-7).

Nuoruudessa tapahtuu paljon fyysisiä muutoksi vartalossa. Nuorten vartalot muuttuvat nopeastikin aikuisemmiksi. Nämä muutokset voivat aiheuttaa hämmennystä ja pelkoa nuoressa. Fyysisten muutosten lisäksi seksuaalisuus nousee yleensä esiin voimakkaimmin nuoruudessa. Nuori pohtii ja kenties puhuu seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat myös osa nuoren kasvua ja identiteetin muodostumista (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2008, 9-12).

Kasvattajan näkökulmasta ajateltuna, kasvatuksen pitäisi olla dialoginen suhde. Kasvattajan ja kasvatettavan välille pitäisi syntyä molemminpuolinen kunnioituksen suhde, jossa toinen hyväksyttäisiin sellaisena kuin on. Dialoginen kasvatusta tarkoittaa sitä, että kasvattajalla olisi taito kohdata nuori omana itsenään, ainutkertaisena yksilönä. Kasvattajan pitää kyetä kuuntelemaan nuorta, arvostaa tätä ja tarvittaessa tarttua ohjausta vaativiin tilanteisiin. Asioista pitäisi pysyä puhumaan myös avoimesti, koskivat ne sitten nuoren seksuaalisuutta, työtömyyttä tai päihteiden käyttöä (Kiilakoski 2008, 68-69).

Kasvun tukemisen ja tyttötyön teoriaa vertaillen, voidaan todeta tyttötyön tukevan nuoria heidän haastavassa kasvuun liittyvässä elämäntilanteessa. Tyttötyön parissa toimii ammattilaisia työntekijöitä, jotka pyrkivät kuuntelemaan ja toimimaan dialogissa yhdessä tyttöjen kanssa. Eischerin & Tuppuraisen teoksessa (2011) kuvataan kävijöitä, jotka käyvät tyttöjen taloilla:

On niitä tyttöjä, jotka tulee harrastamaan joogaa tai tanssia. Jotenkin heillä on ihan hyvin, normaali kehitysvaihe menossa ja kasvu, ja voivat hyvin. Ja sit on heitä, jotka voivat hirveen huonosti. Ja eivät oikeen löydä sitä omaa paikkaansa. Ja siitä välis-tä löytyy niin monenlaisii tyttöjä (Eischer ym. 2011, 51).

Tyttöjen talo on mahdollistanut tytöille turvallisen paikan, missä omine tunte-muksineen saa olla ahdingossa ja nuori otetaan vastaan sellaisena. Pyritään antamaan tukea kasvun liittyvissä haastavissa tunteissa (Eischer ym. 2011, 52).

5.2 Voimaantuminen

Voimaantumista voidaan ajatella olevan kahdenlaista. Voimaantuminen voi olla joko ihmisen omista lähtökohdista lähtevää tai se voidaan nähdä prosessina, jossa pyritään voimaannuttamaan yksilöä tai ryhmää. Voimaantuminen tapah-tuu kuitenkin aina ihmisessä itsessään eikä se voi tapahtua pakottamalla. Ym-päristön olosuhteet vaikuttavat voimaantumiseen ja tästä johtuen voimaantumi-nen voi helpommin tapahtua turvallisessa ja valinnanvapautta korostavassa ympäristössä. Voimaantuminen tapahtuu aina ihmisessä itsessään, joten voi-maantumisprosessin syy-seuraussuhteita on haastavaa jäsentää. Konkreettista on se, että voimaantuminen ei tapahdu ulkoisella pakolla tai kannusteella (Siitonen 1999, 92-93). Siitonen tiivistääkin väitöskirjassaan (1999) voimaantumisen seuraavasti:

Voimaa ei voi antaa toiselle: voimaantuminen on henki-lökohtainen ja sosiaalinen prosessi (Siitonen 1999, 117).

Voimaantuminen ilmenee eri tavalla eri henkilöillä. Voimaantuminen voi ilmetä käyttäytymisenä, taitona, ominaisuuksina tai uskomuksina. Voimaantuminen voi myös vaihdella ajankohdan tai ympäristön mukaan (Siitonen 1999, 93). Voi-maantuneen henkilön itsetunto voi vahvistua sekä elämänhallinta, osallisuus ja

toimintaedellytykset voivat lisääntyä. Voimaantuminen voi antaa taitoa hallita omaa elämäänsä sekä luoda toiveikkuutta tulevaisuutta kohtaan. Voimaantuminen on jokaisen yksilön sisäinen voimantunne. Voimaantunut ihminen tunnistaa omat vahvuudet ja heikkoutensa. Voimaantunut henkilö on lyhyesti kuvattuna sinut itsensä kanssa (Karvonen 2011, 121-122).

Voimaantumisen saavuttamisessa on keskeistä ihmisen asettamat päämäärät elämässään ja niiden saavuttaminen. Päämäärät tulee olla henkilökohtaisia sekä vapaasti päätettyjä. Suurien päämäärien saavuttamisen varrella on yleensä pienempiä päämääriä, joiden saavuttaminen tuottaa ihmiselle energiaa sekä lisäävät voimavaroja pyrittäessä kohti uusia haasteita. Näin ollen päämäärien saavuttaminen ja voimaantuminen ovat tiiviissä yhteydessä toisiinsa (Siitonen, 1999 118-119). Vapaudella on keskeinen rooli sisäisen voimantunteen syntyymiseen. Ihmisellä pitää olla vapaus tehdä valintoja ja asettaa omia päämääriään, jotta hän voi saavuttaa sisäisen voimantunteen. Ihmisen on tärkeää tehdä omia elämäänsä vaikuttavia valintoja arvostavassa, vapaassa ja turvallisessa ympäristössä. Ympäristön luottaessa ihmisen omaan kykyyn tehdä valintoja se vahvistaa ihmisen minäkuvaa ja itsetuntoa, joka taas vahvistaa ihmisen sisäistä voimantunnetta (Siitonen 1999, 124-128). Lisäksi voimaantumisprosessissa keskeistä ovat arvot. Arvot, jotka vaikuttavat ihmisen voimaantumiseen ovat itsemääräämisoikeus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnassa sekä demokraattinen osallistuminen (Siitonen 1999, 124-129).

Voimaantuminen lähtee ihmisestä itsestään, mutta siihen vaikuttaa ympäristö kuten muut ihmiset, olosuhteet ja sosiaaliset rakenteet. Tämä tarkoittaa sitä, että voimaantumisprosessia voi tukea, vaikka voimaantuminen lähteekin jokaisesta henkilöstä itsestään (Siitonen 1999, 188). Mitä tämä tarkoittaa ammattilaisen näkökulmasta? Ohjaaja, joka haluaa edistää esimerkiksi nuorten voimaantumista on pyrittävä olemaan itse motivoitunut ja voimaantunut sekä sitoutunut työhönsä. Ammattilaisen on oltava aidosti kiinnostunut nuoren asioista, jotta hän pystyy aitoon vuorovaikutukseen. Voimaantuminen tapahtuu nuorella itsessään, nuoren ohjatessa itse itseään kohti sisäistä voimantunnetta ja elämänhallintaa. Ammattilainen pyrkii kohtaamaan nuoren ja tukemaan sekä antamaan sytykkeitä nuoren voimaantumiseen (Karvonen 2011, 128-129).

Tyttötyöstä puhuttaessa nousee useimmiten esiin tyttöjen voimaantuminen (Esicher ym. 2011, 49) ja tähän on varmasti syynsä. Suomessa tehtävässä tyttötyössä tyttöjen osallistuminen on vapaaehtoista. Lisäksi tytöt itse suunnittelevat ja toteuttavat toimintaa tytöille tarkoitetuilla tiloilla (Mulari ym. 2012 8-9). Tämä tukee tyttöjen vapauden tunnetta ja voi saada aikaan onnistumisen kokemuksia, josta voi tytöille syntyä sisäistä voimantunnetta. Tyttöjen ja ohjaajien välille pyritään saamaan keskinäinen luottamus, avoimuus sekä kunnioitus (Esicher ym. 2011, 69). Näiden arvojen avulla voidaan tytöistä itsestään lähtevää voimaantumista tukea. Itsessään tytöille suunnatut tilat ovat turvallisia ympäristöjä, jotka olemassaolollaan mahdollistavat paikan, missä tytöt voivat saavuttaa voimaantumisen kokemuksen.

5.3 Syrjäytymisen ehkäisy

Syrjäytyminen on moninainen käsite. Yleisesti puhutaan syrjäytymisestä, kun joku on ilman opiskelu- tai työpaikkaa. Tällainen henkilö on vaarassa tippua yhteiskunnan kelkasta (Reivinen 2013, 9). Syrjäytymistä voi kuvata myös huono-osaisuudella, joka syntyy henkilön puutteellisen koulutuksen, työttömyyden tai elämänhallinnallisten ongelmien vuoksi (Kajantie & Hovi & Eriksson & Laivuori & Andersson & Räikkönen 2013, 23). Syrjäytymisen käsite nousee nykyisin paljon esiin politiikassa ja syrjäytymisen ehkäisy on nousut jo trendisanaksi. Syrjäytyminen onkin yhteiskunnallinen ongelma ja sen ehkäisemisellä on vaikutuksia koko yhteiskunnan toimivuuteen (Reivinen 2013, 10).

10-20 prosentti suomalaisista nuorista katsotaan olevan syrjäytymisvaarassa ja vuonna 2012 Suomessa on valtionvarainministeriön tietojen mukaan ollut 40 000 alle 25-vuotiasta syrjäytynyttä nuorta. Lisäksi ollaan arvioitu Suomessa olevan 32 000 nuorta, jotka eivät näy missään tilastoissa. Nämä nuoret eivät käy töissä eivätkä he ole ilmoittautuneet työttömiksi työnhakijoiksi. Heitä ei myöskään löydy oppilasrekisteristä tai eläkerekisteristä. Erilaisista toimista syrjäytymisen ehkäisemiseksi ei ole ollut toistaiseksi hyötyä, koska syrjäytyneiden mää-

rä ei ole vähentynyt vaan jopa kasvanut viime vuosina (Pulkkinen & Kanervio 2014, 139).

Opinnäytetyöni aihetta tarkastellessa keskeiseksi käsitteeksi nousee syrjäytyminen ja erityisesti syrjäytymisen ehkäisy. Syrjäytyminen alkaa useimmiten lapsena ja nuorena. Omassa opinnäytetyössäni pohdinkin syrjäytymistä ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävää työtä juuri lasten ja nuorten parissa. Syrjäytyminen alkaa usein jo peruskoulussa ja täten koulutustaso jää heikoksi, jolloin tämä tuo haasteita työmarkkinoille. Tällöin henkilö syrjäytyy koulutuksesta ja työmarkkinoilta. Koulutuksesta ja työmarkkinoilta pois putoaminen johtaa usein sosiaaliseen syrjäytymiseen eli sosiaalisten suhteiden kapenemiseen ja yksinäisyyteen. Henkilön syrjäytyessä itsearvostus ja pätevyyden tunne kärsivät, joka voi tuoda mukaan erilaisia mielenterveysongelmia (Vertanen 2008, 14-15). Kyse on siis moninaisesta ongelmasta, joka ilmenee monella eri elämänalueella.

Syrjäytymisen ehkäisyä voidaan tarkastella poliittisestakin näkökulmasta. Mitä toimia yhteiskunnassa ollaan tehty syrjäytymisen ehkäisemiseksi tai minkälaisilla päätöksillä politiikassa ollaan pyritty ehkäisemään syrjäytymistä? Hallitusohjelman 2011-2015 yksi kolmesta pääpainopisteestä on köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäiseminen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2013). Syrjäytymistä ehkäisevää toimenpideohjelmaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Toimenpideohjelman pääteemoja ovat sosiaali- ja terveysministeriön internetsivujen (2013) mukaan seuraavat:

- 1. Vahvistaa eri kansalaisryhmien yhdenvertaisuutta*
- 2. Edistää terveyttä vähentämällä terveyseroja*
- 3. Ehkäistä työstä ja työmarkkinoilta syrjäytymistä*
- 4. Parantaa pienituloisten asemaa*
- 5. Vähentää lasten ja nuorten syrjäytymistä*
- 6. Uudistaa sosiaali- ja terveyspalveluja*
- 7. Parantaa kansalaisjärjestöjen työn vaikuttavuutta*

Nuorisotakuu tuli voimaan 2013, joka on ollut keskeinen toimi nuorten syrjäytymisen ehkäisevässä työssä. Nuorisotakuu on poliittinen toimi nuorten syrjäyty-

misen ehkäisevän työn puolesta. Nuoritakuusta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö. Nuorisotakuu on tarkoitettu alle 25- tai alle 30-vuotaille nuorille. Nuoren valmistuessa opinnoistaan on hänelle kolmen kuukauden työttömäksi ilmoittautumisen jälkeen tarjottava työ-, opiskelu-, työkokeilu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka (Työ- ja elinkeinoministeriö, nuorisotakuu 2013).

Konkreettisella tasolla syrjäytymisen ehkäisemistä tehdään monella eri taholla kuten kouluissa, nuorisotyössä tai kansalaisjärjestöissä. Konkreettisia toimia tehtäessä on tärkeää varhainen puuttuminen ja riskiryhmien tunnistaminen (Kallio & Stenvall & Bäcklund & Häkli 2013, 73). Haasteena on se, että asiakas osaa hakeutua itse oikeaan palveluun tai hoitoon. Kaikkien syrjäytymistä ehkäisevää työtä tekevien tahojen lähes yksimielinen työn tavoite on kuitenkin huono-osaisuuden poistaminen, osallisuuden lisääminen, päihdehaittojen vähentäminen sekä lasten- ja nuorten elinolojen turvaaminen (Laine & Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2010,18-19).

Yhteiskunta on muuttunut ja nuorten maailma on yhä enemmän digitaalista. Nuorten kohtaaminen kasvokkain on vähentynyt, jolloin luottamussuhde jää helposti etäiseksi. Työ on aikataulutettua ja asiakkaille on käytettävissä tietty aika. Työ vaatii suorittamista ja tuloksia, jolloin todelliset ongelman voivat jäädä huomaamatta (Hamarus & Landen 2014, 182-183). Tyttötyön näkökulmasta syrjäytymisen ehkäisyssä korostuvat juuri nuorten kiireetön kohtaaminen. Tyttötyölle ominaista on jokaisen tytön kohtaaminen. Jokaiseen toimintaan sisältyy nuoren kohtaaminen. Kohtaamiseen sisältyy tilan antaminen, mutta myös tilanteisiin puuttuminen ja rajojen asettaminen. Kohdatessa tyttöjä pystytään varhain puuttumaan esimerkiksi asioihin, jotka voivat johtaa tytön syrjäytymiseen tulevaisuudessa (Eischer ym. 2011, 61-66).

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

Tämän luvun on tarkoitus avata opinnäytetyöprosessini etenemistä ja tutkimuksen toteuttamistapoja. Ensimmäiseksi kerron menetelmistä, joiden avulla tutkimus toteutettiin ja perustelen juuri kyseisten aineiston keruu menetelmien valin-

toja. Tämän jälkeen perehdyn tutkimukseen osallistuneisiin tutkimuksenhenkilöihin ja heidän vaikutuksiinsa tutkimuksen toteutumiseen. Avaan myös tarkemmin tutkimuksessa käytettyjä tutkimusmenetelmiä, menetelmien toteuttamista ja arviointia sekä arvioin opinnäytetyöni eettisyyttä. Lopuksi pyrin realistisesti analysoimaan koko tutkimusaineistoa.

Opinnäytetyöprosessini olen aloittanut jo syksyllä 2014, sopimalla tilaajan kanssa opinnäytetyön aiheesta ja sen toteutuksesta. Konkreettisesti aloitin opinnäytetyön aineiston keruun ja toteuttamisen marraskuussa 2014. Aineistoa keräsin marras- ja joulukuun ajan Tyttöjen Tilalla. Lisäksi voidaan katsoa, että opinnäytetyöni aineistoa olen kerännyt jo keväällä 2014 tehdessäni kehittämisprojektia samalle tilaajalle. Tällöin olen havainnoinut ja osallistunut ohjaajana itse tilan toimintaan. Pyrin hyödyntämään näitä kokemuksia ja havaintoja opinnäytetyössäni.

Aineiston keruu toteutettiin tilalla kyselyn ja teemahaastatteluiden avulla. Aineiston keruuseen osallistuneet tutkimushenkilöt olivat nykyisiä tai entisiä tilan toimintaan osallistuneita tyttöjä. Tästä lähin kutsun tutkimusaineistossani olevia tutkimushenkilöitä tytöiksi. Työssäni tarkoitan tytöillä kävijöitä, jotka osallistuvat tai ovat osallistuneet Tyttöjen Tilan toimintaan.

6.1 Aineiston keruu menetelmät

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus. Laadullisella tutkimuksella tarkoitetaan yleisesti ei-numeraalista tutkimusta (Eskola & Suoranta 2000, 13). Laadullisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään kokonaisuutena, eikä aineistoa käsitellä tai analysoida tilastollisilla yhteyksillä (Alasuutari 2007, 38).

Opinnäytetyöni alkaessa oli jo selvää, että aineiston keruu toteutettaisiin teemahaastatteluiden ja kyselyn avulla. Tyttötyöstä on toteutettu aikaisemmin useita tutkimuksia, mutta kyseisen paikan työn vaikuttavuuteen paneuduttaisiin ensimmäisen kerran. Aineiston keruu menetelmien valinnassa pyrin huomioimaan erilaisten näkökulmien esiin nousemisen. Kyselylomakkeiden avulla pystyin

saavuttamaan suuremman nimettömän ryhmän tilan kävijöitä. Teemahaastatteluiden avulla pyrkisin syventämään kyselomakkeista saatua tietoa ja löytämään yksityiskohtaisempaa tietoa työn vaikuttavuudesta ja sen kehittamisestä.

Kyselylomaketutkimuksen ja teemahaastatteluiden tueksi yhtenä aineiston keruu menetelmänä ovat omat havainnot ja kokemukset. Havainnointi on ollut osallistuvaa havainnointia. Osallistuvassa havainnoinnista on kyse silloin, kun tutkija itse osallistuu tutkijana esimerkiksi tässä tapauksessa yhteisön arkielämään (Vilka, 2005, 120). Olen keväällä 2014 osallistunut säännöllisesti toimintaan. Lisäksi kerätessäni aineistoa marras- ja joulukuussa 2014 vietin aikaa Tyttöjen Tilalla. Erityisesti marras- ja joulukuun aikana olen systemaattisesti pyrkinyt poimimaan havaintoja, jotka olennaisesti liittyvät tutkimuskysymykseeni. Kääntö puolena on, että osallistuva havainnointi vie kumminkin runsaasti aikaa ja vaatii paljon työtä (Vilka, 2005, 121). Tästä johtuen se ei ole pääaineiston keruu menetelmä, vaan toimii ainoastaan tukena ja apuna varsinaisen aineiston analysoimisessa.

6.2 Tutkimushenkilöt

Tutkimukseen osallistuneet tytöt olivat tilan avoimen toiminnan kävijöitä tai toimintaan osana kuuluvien suljettuihin ryhmien osallistujia. Suurin osa tytöistä osallistui edelleen toimintaan, mutta osa ei nykyisin enää osallistunut aktiivisesti tilalla järjestettävään toimintaan. Kuten oletettavaa on, kaikki tutkimukseen osallistuneet olivat sukupuoleltaan tyttöjä. Iältään tytöt olivat 9-20-vuotiaita. Tutkimukseen osallistuneet tytöt olivat osallistuneet toimintaan alle tai yli vuoden.

Kyselylomakkeen vastaamiseen saivat osallistua kaikki avoimessa toiminnassa käyvät tytöt. Sillä ei varsinaisesti ollut merkitystä, että kauanko oli osallistunut toimintaan. Poikkeuksen tein kuitenkin siinä jos tyttö oli esimerkiksi ensimmäistä kertaa tilalla. Tällöin oli oletettavaa, että Tyttöjen Tilalla tehtävällä työllä ei voinut olla vielä kovin suurta vaikutusta vielä hänen elämäänsä. Jokainen sai osallistua kyselyyn jos koki pystyvänsä vastaamaan lomakkeessa oleviin kysymyksiin.

Teemahaastatteluun valitsin osallistujat tarkemmin. Osallistujien valinnassa mietin kenellä olisi valmiutta vastata haastattelussa esitettyihin kysymyksiin. Pidin myöskin tärkeänä, että haastateltavia olisi avoimesta toiminnasta sekä ryhmätoiminnasta. Haastateltavia valittaessa on hyvä muistella sitä mitä ollaan tutkimassa. Tutkimuskysymyksen liittyessä kokemukseen jostakin aiheesta kuten omalla kohdallani, on tärkeää, että haastateltavilla on kokemusta tutkimukseen liittyvästä aiheesta (Vilkkä 2005, 114). Haastateltavien valinnassa korostui lisäksi haastateltavien ikäjakauma ja kulttuurilliset erot eli haastateltavat edustivat keskenään eri ikäisiä ja kulttuuritaustoiltaan olevia henkilöitä.

6.3 Kyselyn toteuttaminen ja arviointi

Kysely voidaan määritellä tavaksi kerätä tietoa, jossa tutkittavat henkilöt täyttävät heille annetun kyselylomakkeen joko valvotussa ryhmätilanteessa tai kotonaan (Tuomi & Sarajärvi 2013, 73). Opinnäytetyöhöni liittyvät kyselylomakkeet (Liite 1) tutkittavat henkilöt täyttivät Tyttöjen Tilan avoimen toiminnan yhteydessä. Kyselylomakkeeseen vastaaminen tapahtui vapaamuotoisesti, tytöille itselleen sopivana ajankohtana. Tytöt vastasivat kyselyyn itsenäisesti. Tytöt osallistuivat kyselyyn mielenkiinnolla.

Kyselylomakkeen suunnitteluun käytin runsaasti aikaa. Lomakkeeseen pohdin sopivia kysymyksiä, joihin kaikki tilalla käyvät tytöt pystyisivät vastamaan. Päädyin yksinkertaisiin avoimiin kysymyksiin, jotta saisin tytöiltä mahdollisimman paljon esille heidän omia mielipiteitään. Koin avoimien kysymyksien vastaavan paremmin tutkittavaan aiheeseeni. Kyselyssä on tärkeää huomioida, että kysymykset vastaavat tutkimuksen tarkoitukseen ja ovat ongelmanratkaisun kannalta merkityksellisiä (Tuomi & Sarajärvi 2013, 75). Suunnitteluvaiheessa pyöritin ja kokeilin eri kysymyksiä, jotta löytäisin parhaat kysymykset vastaamaan tutkimuksen tarkoitusta ja ongelmanratkaisua. Otin myös tilaajalta vastaan palautetta kyselylomakkeesta, jotta lomake vastaisi mahdollisimman hyvin tutkittavaan aiheeseen.

Kyselyyn vastasi 23 tyttöä. Tavoitteenani oli saada vähintään 20 vastattua kysymyslomaketta kerättyä, joten tässä suhteessa tavoite toteutui. Kyselyyn vastanneet tytöt olivat iältään 9-14-vuotiaita. 13 vastanneista oli osallistunut toimintaan yli vuoden ja yhdeksän vastanneista oli osallistunut toimintaan alle vuoden. Jakauma tyttöjen aktiivisessa osallistumisessa toimintaan oli enemmän. Kuusi tytöistä osallistuu Tyttöjen Tilan toimintaan joka kerta ja 12 käy tilalla kerran viikossa. Kaksi vastanneista osallistuu toimintaan kerran kuussa ja kolme osallistuu toimintaan epäsäännöllisesti.

Kyselylomakkeen ikäkysymys hukkui muiden kysymysten lomaan ja tästä syystä neljä tyttöä oli unohtanut merkitä ikänsä kyselylomakkeeseen. Kyselylomaketta suunniteltaessa olisi etukäteen pitänyt tehdä ikäkysymyksestä monivalintakysymyksen avoimenkysymyksen sijasta. Kaikki perustiedot olisi voitu kysyä saman kaavan mukaan, jolloin vastaajien olisi ollut helpompi hahmottaa kyselylomakkeen tyyli. Toteutin kyselyn kuitenkin itselleni tutussa ympäristössä, joten tiedän kyselyyn osallistuneiden tyttöjen olevan kaikkien suunnilleen 9-14-vuotiaita, joten tuloksen kannalta tämä ei aiheuttanut ongelmia.

Kokonaisuutena kysely onnistui hyvin. Tytöt vastasivat pääsääntöisesti kaikkiin avoimiin kysymyksiin ja useammalla kuin yhdellä sanalla. Kysymykseen ”Mitä taitoja olet oppinut Tyttöjen Tilalla?” Seitsemän vastaajaa oli jättänyt kohdan tyhjäksi. Tämä voi tarkoittaa sitä, että seitsemän tyttöä ei ole oppinut tilalla uusia taitoja tai he eivät osannut arvioida mitä taitoja he olisivat oppineet juuri kyseisestä toiminnasta. Kaikista kysymyksistä ”Mikä merkitys Tyttöjen Tilalla on sinulle?” aiheutti vastaajissa eniten hämmennystä. 14 vastaajaa jätti tämän kohdan tyhjäksi. Tämän kysymyksen oletin etukäteenkin tuottavan osalle vastaajista haasteita. Halusin kuitenkin ottaa kysymyksen mukaan kyselylomakkeeseen. Merkityksen hahmottaminen voi olla osalle tytöistä vielä haastavaa. Tytöt, jotka vastasivat kysymykseen antoivat kuitenkin tutkimuksen kannalta olennaista ja tärkeää tietoa tilan merkityksestä ja tärkeydestä heidän elämäänsä. Muihin kysymyksiin jokainen vastaaja antoi vastauksen.

6.4 Teemahaastattelujen toteuttaminen ja arviointi

Opinnäytesuunnitelmassani olin suunnitellut haastatteluiden olevan teemahaasteluita ja toteuttavani ne ryhmähaastatteluina. Teemahaastattelussa aihe on etukäteen tiedossa, mutta teemahaastatteluissa kysymysten muoto ja järjestys voi muuttua haastattelun edetessä (Hirsijärvi & Hurme 1995, 36). Haastattelijana minulla oli etukäteen tiedossa haastatteluiden aihe, mutta haastattelupohja muokkautui kussakin haastattelutilanteessa. Kaikkia haastatteluja varten olin tehnyt yhden haastattelupohjan (liite 2), jossa kysymysten järjestys ja kysymykset elivät kunkin haastattelutilanteen mukaan. Kaikki haastateltavat olivat minulle entuudestaan tuttuja, koska olen työskennellyt viime keväänä Tyttöjen Tilalla harjoittelijana. Koin tämän olevan sekä haaste, että rikkaus. Haastattelijan on luotava luottamuksellinen suhde haastateltavaan (Ruusuvuori & Tiittula 2009, 41). Tytöt tunsivat minut entuudestaan hyvin, joten olin rakentanut luottamussuhdetta jo etukäteen. Toisaalta haastattelijana neutraalisuus on tärkeää tutkimushaastattelua tehdessä (Ruusuvuori ym. 2009, 44). Tytöt tunsivat myös minut hyvin, joten persoonani oli heille pakostakin tuttu ja neutraalisuutta oli mahdollonta toteuttaa.

Kaikki kolme haastattelua antoivat laaja-alaista tietoa toiminnan vaikutuksista tilan kävijöihin. Haastateltavista kaksi olivat täysikäisiä ja kaksi haastateltavista olivat 12-13-vuotaita. Haastateltavista kaksi olivat taustaltaan maahanmuuttajia. Kaksi haastateltavista olivat osallistuneet ryhmämuotoiseen toimintaan ja kaksi pääsääntöisesti tilan avoimeen toimintaa. Valitessani haastateltavia pyrin saamaan haastatteluihin eri ikäisiä, eri kulttuureja edustavia ja eri toimintamuotoihin osallistuneita tyttöjä. Tässä asiassa onnistuin mielestäni hyvin.

Ryhmähaastattelusta puhutaan yleisesti jos haastattelutilanteessa on samanaikaisesti paikalla useampi haastateltava ja mahdollisesti myös haastattelija (Eskola ym. 2001, 94). Ryhmähaastattelu ajatuksen taustalla oli se, että yhdessä tytöt voisivat rohkaistua olemaan avoimempia ja samalla tukea toisiaan. Ryhmää yhdistäessä jokin yhteinen harrastus kuten tässä tapauksessa Tyttöjen Tila voi yhdessä haastattelemisen tukea haastateltavien asioiden unohtamista tai väärin ymmärrystä, koska kokemukset voivat olla samankaltaisia (Eskola ym.

2011, 95). Ryhmähaastatteluiden toteuttamisessa tuli vastaan haasteita, joten loppujen lopuksi toteutin yhden ryhmähaastattelun ja kaksi yksilöhaastattelua.

Ryhmähaastattelu tilanteessa osallistujana oli kaksi tyttöä sekä minä itse haastattelijana. Haastatteluun osallistuneet tytöt olivat täysi-ikäisiä. Haastattelussa hyödynnettiin etukäteen suunnittelemani haastattelupohjaa, mutta pyrin muokkaamaan haastattelua haastattelutilanteen edetessä sillä tavalla, että saisin esiin mahdollisimman paljon olennaista tietoa tutkimuskysymykseeni liittyen. Yleisesti ryhmäkeskustelussa haastattelija ei aktiivisesti osallistu keskusteluun vaan toimii ennemminkin haastattelun vetäjänä (Valtonen 2009, 234). Ryhmähaastattelu tilanteessa annoin haastateltaville paljon herätteleviä kysymyksiä, mutta haastateltavien välille ei syntynyt paljoakaan keskinäistä vuorovaikutusta tai keskustelua. Haastattelijat antoivat tutkimuskysymyksen valossa kattavia vastauksia esitettyihin kysymyksiin. Itse haastattelijana pyrin elämään haastattelussa mukana ja esittämään esimerkiksi lisäkysymyksiä tarkentaakseni haastattelussa esiin nousseita teemoja.

Ryhmähaastattelu toteutui pääsääntöisesti hyvin. Kuten aikaisemmin totesin tytöt olivat minulle entuudestaan tuttuja. Ryhmähaastattelussa koin, että tytöt luottivat minuun ja uskalsivat tuoda mielipiteitään rohkeasti esille. Etukäteen olin myös varautunut, että suomen kieli voi tuottaa hankaluuksia haastattelussa. Haastattelun onnistuakseen haastattelijan ja haastateltavien pitää ymmärtää toisiaan (Rastas 2009, 79). Etuna oli, että olin voinut etukäteen valmistella kysymykset selkeiksi ja pyrin esittämään kysymykset selkeällä suomen kielellä. Välillä ryhmähaastattelussa esiintyi tilanteita, että haastattelijana minulla oli vaikeuksia saada tyttöjen vastauksista selkoa. Tähän auttoi ryhmätilanne, jossa tytöt pystyivät kielellisesti tukemaan toisiaan.

Ryhmähaastattelun lisäksi toteutin kaksi yksilöhaastattelua. Yksilöhaastatteluihin päädyin, koska tutkittavien ollessa alaikäisiä tarvitsee tutkimusta tehdäkseen huoltajilta kirjallisen luvan. Lähetin tyttöjen kotiin lupalappuja (liite 3), joissa kysyin huoltajilta lupaa tyttöjen tutkimukseen osallistumisesta. Minulle palautui kaksi lupalappua, joten päätin järjestää tytöille yksilöhaastattelun samalla pohjalla kuin aikaisemman ryhmähaastattelun. Molemmissa haastatteluissa tuntui, että oli hyötyä aikaisemmasta yhteisestä historiastamme. Tytöt olivat avoi-

mia ja antoivat kattavia vastauksia esitettyihin kysymyksiin. Nämäkin haastattelut toteutin teemahaastattelu periaatteella eli haastattelupohja toimi vain tukena. Kysymykset muokkautuivat ja syvenivät kunkin haastattelun mukaisesti.

Yksilöhaastattelut toivat paljon esiin uutta tietoa ja antoivat vahvaa tietoa tutkimukseni valossa. Suurin haaste yksilöhaastatteluissa oli haastateltavien nuoruus. Haastateltavat olivat iältään 12-13-vuotiaita, joten heidän voidaan katsovan olevan vielä lapsia. Lasten haastattelemisessa pitää huomioida omat erityispiirteensä. Haastattelijan pitää sisäistää lasten kieli ja antaa sille tilaa haastattelussa (Alasuutari 2009, 154). Haastattelijana huomasin käyttäneeni yksilöhaastatteluissa jonkin verran haastavia termejä, jotka eivät välttämättä ole avautuneet 12-13-vuotiaille tytöille. Erityisen tärkeää olisi ollut huomioida vielä tarkemmin oman kielen muuntamista sopivammaksi 12-13-vuotiaille tytöille.

6.5 Opinnäytetyön eettisyyden arviointi

Eettiset kysymykset ovat usein haastavia ja monimutkaisia. Tämän takia on tärkeää miettiä eettisiä kysymyksiä tutkimusta tehdessä (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 29). Pyrin arvioimaan tutkimuksessani esiin tulleita eettisiä kysymyksiä, joita on noussut esiin toteuttaessani tutkimusta. Eettiset kysymykset nousivat esiin erityisesti tutkimushenkilöiden ollessa suurimmaksi osaksi alaikäisiä.

Teemahaastatteluja varten pyysin haastateltavilta kirjallista lupaa, koska osa haastateltavista oli alaikäisiä. Lapsilla ei ole itsemääräämisoikeutta, joten on tärkeää saada lapsen huoltajalta kirjallinen lupa lapsen osallistumisesta tutkimuksen. Pitää kuitenkin muistaa kysyä lupaa myös tutkittavalta itseltään, vaikka hän olisikin alaikäinen (Mäkinen 2006, 64-65). Omassa tutkimuksessani toteutin tämän lupalappujen avulla (liite 3). Ensin kuitenkin tiedustelin haastatteliijoita itseltään, että haluavatko he osallistua kyseiseen tutkimukseen.

Kyselylomaketta laadittaessa pitää miettiä saadaanko kysymysten avulla luotettavia vastauksia. Tutkijan pitää toimia tarkasti ja huolellisesti, jotta kyseiseltä virheeltä välttyttäisiin (Mäkinen 2006, 92). Tutkimuksessani kokeilin erilaisia kyselylomakkeen muotoja. Pohdin ja arvioin sitä, miten saan työiltä mahdollisimman totuutta vastaavia vastuksia. Kysymyksissä pitää myös huomioida, että ne eivät saa olla johdattelevia (Mäkinen 2006, 93). Tästä johtuen kysymyslomakkeessani ei suoraan kysytä tyttöjen kokemuksia kasvun tukemisesta, voimaantumisesta ja syrjäytymisen ehkäisystä. Tällaiset kysymykset olisivat hyvin johdattelevia ja totuudenmukaisuus kärsisi.

Henkilöllisyyden pitäminen salassa auttaa tutkimushenkilöitä vastaamaan rehellisesti tutkittavaan aiheeseen (Mäkinen 2006, 114). Kaikkiin kyselylomakkeisiin vastanneet henkilöt vastasivat nimettömästi. Tutkijana minulla ei ole tietoa siitä, että mikä kyselylomakkeista on kenenkin vastanneen. Teemahaastatteluun osallistuneet tutkimushenkilöt olivat minulle entuudestaan tuttuja, koska olin itse työskennellyt tilalla. Haastateltavat pysyvät kuitenkin tutkimuksessa nimettöminä. Haastateltavien nimet, kansallisuus tai ikä eivät tule tarkemmin esille tutkimustuloksia käsitellessä. Tärkeää on, että tutkija pitää kiinni ennakkoon sovitusta nimettömyydestä (Mäkinen 2006, 115). Tähän pyrin koko opinnäytetyöni ajan.

6.6 Aineiston analysointi

Aineiston analysoinnin aloittaessa voidaan hyödyntää ennakkoteoriaa (Eskola ym. 2001, 152). Opinnäytetyössäni aineistoa analysoidessa hyödynnän teoriapohjaa, joka on osa opinnäytetyötäni. Kirjoittaessani tietopohjaa minulle on syntynyt jo ennakko-oletuksia mahdollisista tuloksista, joita aineistostani nousee esiin. Aineistoa käsitellessä nämä ennakko-oletukset vahvistuvat tai kumoutuvat.

Tutkimusaineistoina käytetyt lomakehaastattelut sekä teemahaastattelut ovat itsessään jo aineiston ennakkoanalysointia. Rungon rakentamisessa jo käytetään aiemmista tutkimuksesta nousseista teemoja ja ennakkokäsityksiä (Eskola ym. 2001, 152). Tehdessäni runkoja lomake- ja teemahaastattelulle kysymykset

muotoutuivat teoriaan tukeutuen. Pohdin, millä kysymyksillä saisin tutkimuskysymykseeni vastauksia. Sen lisäksi hahmotin teorian avulla, että mitkä asiat kuuluvat osaksi tyttöjen kasvua, voimaantumista ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Kerätyt aineistot olen käynyt läpi teemoittelemalla. Teemoittelussa aineistosta kerätään tutkimuskysymykseen liittyvät teemat ja nostetaan esiin sitaatteja, jotka vahvistavat tehtyjä tulkintoja (Eskola ym. 2001, 174-175). Olen nostanut aineistosta esiin keskeisiä teemoja, jotka koskevat tutkimuskysymystäni. Teemojen ja teoriapohjan avulla olen pyrkinyt tekemään tulkintoja tutkittavasta aiheesta. Tutkimusaineistosta olen lisäksi poiminut sitaatteja, jotka avaavat ja tukevat tehtyjä tulkintoja. Teemoittelussa on tärkeää teorian kanssa käytävä vuorovaikutus, jotta sitaatit ja tulkinnat eivät jää irrallisiksi (Eskola ym. 2001, 174-175). Pyrin punomaan tulkinnat ja sitaatit yhteen opinnäytetyössäni käsitellyn teorian kanssa.

7 TUTKISMUSTULOKSET

Tulokset on ovat koostettu pääsääntöisesti teemahaastatteluiden ja kyselylomakkeiden pohjalta. Tukena on käytetty havainnointia. Teemahaastatteluja on tehty kolme ja osallistujia on ollut neljä henkilöä. Teemahaastattelujen vastanneiden ikäjakauma on 12-20 vuotta. Vastattuja kyselylomakkeita sain kerättyä kävijöiltä avoimesta toiminnasta 23 kappaletta. Iältään vastaajat olivat 9-14-vuotiaita. 13 oli osallistunut toimintaan yli vuoden ja yhdeksän oli osallistunut toimintaan alle vuoden.

Kyselylomakkeista poimituissa sitaateissa kerron vastaajan iän, jos he ovat sen ilmoittaneet kyselylomakkeessa. Olen poiminut haastatteluista ja kyselylomakkeiden vastauksista sitaatteja tukemaan tekemiäni tulkintoja. Sitaatin jälkeen kuvaan kyselylomakkeista poimituja vastauksia ”tyttö” ja mainitsemalla perään iän, jos se on ollut merkittävänä kyselylomakkeeseen. Haastateltavia kuvaan haastateltavina A, B, C ja D. Haastatteluista poimitujen sitaattien jälkeen merkitsen ”haastateltava” ja merkitsen kirjaimen avulla, että mistä haastattelusta sitaatti on otettu.

Tulokset pyrin käsittelemään laajasti ja monipuolisesti. Olen jakanut tulokset alaotsikoihin. Ensimmäiseksi käsittelen tuloksia työn vaikutuksina tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Nämä aiheet olen jakanut jokaisen omaksi kokonaisuudeksi. Tämän jälkeen perehdyn tuloksissa myös tyttötyön projektissa aloittaessa toimintaan asetettujen tavoitteiden sekä työn tarkoituksen valossa. Arvioin tutkimusaineistoni avulla, että miten toiminnan tavoitteet ja tarkoitus ovat mielestäni toteutuneet tähän mennessä.

7.1 Työn vaikutukset kasvuun

Tietopohjassa avasin sitä kuinka tärkeää kasvun tukeminen on juuri nuoruudessa, jolloin nuorten psyykkiset ja biologiset muutokset ovat suuria (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2009, 4). Tämän teorian valossa voidaan todeta, että Tyttöjen Tilan kaltainen paikka, missä kävijöinä on nuoria pyrkii olemassa olollaan jo tukemaan tyttöjen kasvua. Tila on avoin paikka mihin kaikki tytöt ovat tervetulleita ja siellä on paikalla koulutettuja työntekijöitä. Tällöin tytöillä on jo annettu mahdollisuus paikalle, mistä he voivat hakea tukea ja apua kasvuunsa liittyviin askarruttaviin kysymyksiin.

Nuoruuden kasvuun liittyy olennaisesti persoonallisuuden ja identiteetin rakentaminen. Näiden kehittymiseen liittyy kaverit, kiinnostuksen kohteet ja harrastukset (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2008, 5-7). Tilalla toteutetussa kyselyssä seitsemän tyttöä vastasi käyvänsä Tyttöjen Tilalla, koska ovat saaneet sieltä kavereita. Osassa näistä vastauksia tytöt kertoivat myös, että osallistuvat toimintaan, koska siellä ovat hänen ainoat kaverinsa joita muuten ei hänellä ole. Identiteetin kehityksen kannalta kaverit ja sosiaaliset suhteet ovat tärkeitä. Ne auttavat nuoren kasvamista omaksi itsekseen ja sitä, minkälaisiin sosiaalisiin ryhmiin hän samaistuu (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2007-2008, 5-7). Tilalla käyminen oli kuudelle vastanneelle tärkeä harrastus. Lisäksi kyselyssä ja teemahaastatteluissa nousi esiin Tyttöjen Tilalla käymisen olevan osalle tytöistä ainoa harrastus:

”No tää on ollut hyvä juttu ja ku mulla ei oo muita harrastuksia ni on kivaa käydä” (haastateltava D)

Tilalla muodostui paljon uusia kaveriporukoita. Hienoa oli huomata toiminnan antavan mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin ja luoda sosiaalisia suhteita. Tytöt kertoivat tilalla työskennellessäni, että tapaavat toiminnan kautta löytyneitä kavereita myös tilan ulkopuolella. Kasvun tukemisen valossa on hienoa huomata, että ystävyysuhteiden luomiselle tytöt tarvitsivat vain paikan missä tutustua. Tutustumisen jälkeen he kykenivät itse syventämään ystävyystään ja tapaamaan myös tilan ulkopuolella toisiaan.

Haastatteluissa sekä kyselyiden vastauksissa tuli esille tilan yleinen ilmapiiri kaveruuteen ja yhdessä olemiseen:

”Tääl on pääasiassa sellasia ihmisiä kenen kans tulee hyvin juttuun tavalla tai toisella. Et jos ei vaik tällai tulis juttuun mut sit jos on vaik, joku harrastustoiminta vaik tanssi ni siit voi jutella tai toisella on vaik pikkuveli ni sen kans voi jutella siitä”

(haastateltava C)

”Mutta täällä niin ku on aina kiva tulla ja on jotain tuttuja”

(haastateltava D)

”Se, että kaikki saavat tulla ja että kaikki pitää ottaa mukaan” (tyttö 13-vuotta)

Tyttöjen Tilasta on muodostunut paikka, jossa tytöt kokevat kaikkien tulevan toimeen keskenään. Siellä on tuttuja, kavereita ja ystäviä aina paikalla, vaikka etukäteen ei tietäisi kenenkään ystävän saapuvan tilalle. Kyse on yhteisöllisyydestä. Yhteisöllisyyttä saavutetaan yhdessä tekemällä, yhdessä toimintaa suunnittelemalla ja toteuttamalla (Eischer ym. 2001, 24). Omien havaintojeni valossa olen kokenut tilalla vahvan me-hengen ja yhteisöllisyyden tunteen. Tämä antaa tytöille mahdollisuuden tutustua uusiin ihmisiin ja tätä kautta luoda ihmissuhteita sekä löytää uusia kavereita.

”Oon varmaan oppinut aika paljonkin täällä. Tää on sellainen paikka mis oikeesti niin ku oppii tosi paljon, ku on niin

*paljon erilaisia ihmisiä ja erilaisia tarinoita joka päivä”
(haastateltava C)*

Kasvatukseen voi sisältyä arvojen ja asenteiden sisäistämistä. Haastateltava C:n kommentista huomaa, kuinka toiminnassa korostuu mahdollisuus tutustua erilaisiin ihmisiin ja eri kulttuureihin. Tämä kasvattaa tyttöjä suvaitsevammiksi ja muut huomioonottaviksi. Suvaitsevaisuuskasvatuksessa on tavoitteena saada ihminen näkemään asioita, jotka ovat hänelle vieraita ja outoja (Wahlström 1996, 105). Tyttöjen Tilalla tytöt saavat turvallisessa ympäristössä tutustua erilaisiin ihmisiin ja kulttuureihin.

Ohjaajilla on suuri merkitys tilan kävijöihin. Lähes jokaisessa kyselylomakkeessa ja teemahaastattelussa nousi esiin ohjaajat. Kasvatuksen näkökulmasta ohjaajilla on merkitystä dialogisen suhteen syntymisessä ja luottamuksen rakentamisessa ohjaajien ja tyttöjen välille (Kiilakoski 2008, 68-69). Dialoginen ja luottamuksellinen suhde luo mahdollisuuksia kasvatukselle. Tutkimuksessa selvisi, että tilalla ohjaajien ja tyttöjen välille on jo syntynyt luottamuksellinen ja avoin suhde. Ohjaajia kuvailtiin esimerkiksi seuraavasti:

”He olivat niin avoimia, joten oli helppo tulla” (haastateltava B)

”Tuntu et ne aikuiset otti heti ekalla tapaamisella niin hyvin vastaan ni tuntu et tänne on niinku aina tervetullut” (haastateltava C)

Dialoginen suhde näkyy vahvasti toiminnassa. Tytöt hakevat ohjaajilta usein apua kohdatessaan elämässään haastavia tilanteita. Tytöt esittivät minulle useasti kysymyksiä työskennellessäni tilalla. Kysymykset liittyivät esimerkiksi kaveruuteen tai seurustelusuhteisiin. Kyseiset aiheet liittyvät olennaisesti tyttöjen kasvuun. Oli hienoa huomata, että tytöt luottavat tilan ohjaajiin ja uskaltavat hakea tukea heiltä. Kaikilla tytöillä ei ole ketään kenen puoleen kääntyä kasvuun liittyvissä kysymyksissä. Tila tarjoaakin toiminnan puitteissa aikuisia keiden puoleen voi kääntyä itseään askarruttavissa kysymyksissä.

Haastattelussa kysyin haastateltavilta, että olisiko Tyttöjen Tila paikka mihin he tai he voisivat ohjata ystävänsä haastavan elämäntilanteen kohdatessa ja avun tarpeen syntyessä? Haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että tila on ehdottomasti sellainen paikka. Tyttöjen Tila on luonut paikan, jossa tyttöjä kuunnellaan ja kohdataan avoimesti, ja tarpeen vaatiessa annetaan apua, tukea ja turvaa.

7.2 Työn vaikutukset voimaantumiseen

Voimaantuminen lähtee jokaisesta itsestään, kuten opinnäytetyön tietopohjassa kerrottiin. Voimaantumisen mahdollistamiseksi on tärkeää turvallinen ja valinnanvapautta korostava ympäristö (Siitonen 1999, 92-93). Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tilan kävijöiden voimaantuminen lähtee heistä itsestään. Tyttöjen Tilalla on turvallinen ympäristö, jossa on ohjattua toimintaan. Toiminta on vapaaehtoista, jolloin valinnanvapauskin huomioidaan. Tila toimii tällöin paikkana, joka mahdollistaa tyttöjen voimaantumisen. Työiltä kysyttäessä Tyttöjen Tilasta he vastasivat esimerkiksi seuraavasti:

“Se on niin ihana paikka” (tyttö, ikä ei tiedossa)

“Ihana tunnelma, mukava väki, ihanat ohjaajat” (tyttö 12-vuotta)

Voimaantuminen voi Siitosen (1999) mukaan ilmetä monin eri tavoin. Yksi voimaantumisen esiin tuleminen tavoista voi olla erilaisina taitoina (Siitonen 1999, 93).

*”olen oppinut tekemään geelikynsiä ja erilaisia kampa-
uksia” (haastateltava C)*

”Ruuan teko taitoja ja leipomista” (haastateltava D)

Toiminnassa leivotaan, valmistetaan ruokaa ja askarrellaan. Lisäksi otetaan tyttöjen kiinnostuksen kohteet huomioon kuten haastateltava C kertoo oppineensa tekemään geelikynsiä ja kampausta. Näiden asioiden tekeminen ja

oppiminen voi mahdollistaa tytöille sisäistä voimaantumisen tunnetta tai tytöt voivat näiden taitojen avulla tuomaan esille omaa voimaantumistaan

“Tehdään asioita, joita ei olla viel kokeiltu” (tyttö 13-vuotta)

Uuden taidon oppiminen ja kokemukset onnistumisesta synnyttävät voimaantumista ja lisäävät näin motivaatiota (Karvonen 2011, 127). Toiminnassa annetaan tytöille mahdollisuus oppia uusia asioita, joita he eivät ehkä muualla pääsisi kokeilemaan. Tytöt oppivat uusia asioita ja saavat onnistumisen kokemuksia tätä kautta. Nämä onnistumisen kokemukset voivat saada tytöissä aikaan voimaantumisen kokemuksen.

Voimaantumisprosessia voi tukea antamalla sytykkeitä voimaantumisen mahdollistamiseksi (Karvonen 2011, 128-129).

”Musta se on kiva et on joka kerta joku oma askartelu aihe tai tällanen vaik mä en ehkä oo ite ensimmäisenä siel tekemässä niitä. Mut musta on kiva kattoo ku muut tekee niitä. Ja joskus tykkään tehdä itekkin. Tykkään tehdä isoja töitä, maalata ja tälleen. Jos on mahdollisuus niin sit tekee” (haastateltava C)

Haastateltavan C kommentista tulee esiin, että toiminnassa annetaan jokaisella kerralla mahdollisuus itsensä haastamiseen ja taitojensa kehittämiseen, mutta osallistuminen ei ole pakollista. Askartelu ja kädentaidot ovat toiminnassa yksi tapa antamaan sytykkeitä tyttöjen voimaantumisprosessiin.

Voimaantumisprosessissakin olennainen osa on ohjaajilla. Ohjaajien on pyrittävä kohtaamaan nuoria ja tukemaan heitä. Tällä tavoin ammattilainen voi tukea nuoren voimaantumista (Karvonen 2011, 128-129). Kasvun tukemisessa nousi jo esiin tyttöjen ja työntekijöiden avoin ja luottamuksellinen suhde. Tämä suhde edesauttaa myöskin voimaantumista. Työntekijät kohtaavat tilalla jokaisen kävijän ja antavat tytöille tarvittaessa heidän tarvitsemaansa tukea.

Tyttöjen kohtaaminen on tilalla tärkeänä pidetty asia. Työskennellessäni harjoittelijana tilalla siellä painotettiin tyttöjen kohtaamisen tärkeyttä. Käytännössä tyttöjen kohtaaminen näkyi esimerkiksi tyttöjen saapumisella tilaan, jolloin vähintään yksi työntekijä huomio tytön saapumisen tervehtimisellä ja kuulumisten kysymisellä. Lisäksi toiminnassa aikuiset ottivat paljon kontaktia tyttöihin ja huomioivat esimerkiksi jos joku tytöistä jäi ulkopuoliseksi muusta porukasta. Voimaantumisprosessin näkökulmasta, tyttöjen kohtaaminen auttaa tyttöjä saavuttamaan voimaantumisen tunnetta.

7.3 Työn vaikutukset syrjäytymisen ehkäisyssä

Opinnäytetyön tietopohjassa avasin syrjäytymisen käsitellä ja siihen liittyvään ehkäisevään työhön kuuluvia haasteita. Yhtenä haasteena pidettiin riskiryhmässä olevan henkilön hakeutumisen oikeaan palveluun tai hoitoon (Laine & Hyväri & Vuokila-Oikkonen 2010,18-19). Teemahaastatteluissa kysyin haastateltavilta, että olisiko Tyttöjen Tila sellainen paikka mistä he voisivat hakea apua haastavan elämäntilanteen kohdatessa tai voisivatko he suositella Tyttöjen Tilaa tutulle, joka tarvitsisi elämässään tukea ja apua. Vastaukset olivat hyvin yksimielisiä. Jokaisen haastateltavan mielestä he hakeutuisivat tilalle haastavan elämän tilanteen kohdatessa itselle tai ystävälle. Tällaisen tilanteen tullessa tilan työntekijät voisivat ohjata nuoren oikean palveluun tai hoitoon eikä nuori jäisi yksin tilanteensa kanssa.

Yksi nuorten syrjäytymisen ehkäisyn keskeinen väline on, että heidän ympärillään on luotettavia aikuisia. Aikuisia, joilla on aikaa kuunnella ja olla läsnä. Kuten aikaisemmin tietopohjassa avasin on tyttötyössä kyse juuri, tyttöjen kiireetömästä kohtaamisesta (Eischer ym. 2011, 61-66). Teemahaastattelussa haastateltavat kommentoivat Tyttöjen Tilan tytöille antamia mahdollisuuksia esimerkiksi seuraavasti:

”No tota... Monilla hyvillä ystävillä on vanhemmat pitkään töissä ja ne on sitten, ne saattaa helposti olla yhestä viiteen yksin kotona. Ni varmaan sitten, ehkä mielummin ni saman-

lailla ku istuis kotona ni vois istuu täällä ja viettää täällä aikaa, aikuisten kanssa” (haastateltava C)

”En mä voi mennä kellekkään kassatätille avautumaan mun koko elämästäni. Et paljon mielummin mä täältä tyttöjen tilalta jollekin ohjaajalle avautuisin ku jollekin tuol junassa” (haastateltava C)

Kuten haastateltava C kertoo on paljon tyttöjä, jotka viettävät pitkiä aikoja yksin kotona vanhempien ollessa töissä. Tyttöjen Tila on paikka, missä tytöt voivat tällöin viettää aikaa. Tilalla he saavat ajan kulumaan, apua läksyissä sekä välipalaa. Lisäksi ohjaajien merkitys korostuu jälleen aikuisen kiireettömällä läsnäololla. Kokemukseni valossa allekirjoitan myöskin haastateltava C:n kommentit, joissa korostuu nuorten yksinäisyys. Tilan toiminnassa korostuu kiireettömyys ja turvallisuus. Kiireettömyys ja turvallisuus korostuvat ohjaajien kautta, jotka ovat tilalla tyttöjä varten. Ohjaajat ovat sitoutuneita työhönsä ja tämä näkyy myös tilan kävijöille.

Yksinäisyys voi olla kierre syrjäytymiseen. Yksinäisyys lapsena ja nuorena aiheuttaa ongelmia usein opintopolussa ja työllistymisessä, jolloin syrjäytymisen uhka kasvaa (Nykänen 2014). Tilalta voi löytää tukea yksinäisyyteen. Teema-haastatteluissa esille nousi esimerkiksi seuraava, kysyttäessä kenelle haastateltava suosittelivat Tyttöjen Tilan toimintaan osallistumista:

”No mä suosittelisin sellaselle, jolla ei oo hirveesti harrastuksia tai jos onkin niin niinku sellasta vapaata-aikaa eikä keksi mitään sellasta tekemistä ja on usein sellasta ettei tiedä mitä tehdä ni suosittelisin et tulis niinku tänne tyttöjen tilaan” (haastateltava D)

Nykyään nuoret käyttävät paljon aikaa digitaalisten laitteiden parissa. Tämä tuli esiin kahdeksassa kyselyn vastauksessa, kun tiedustelin tytöiltä mitä he tekevät vapaa-ajallansa toimintaan osallistumisen lisäksi. Usealla työllä vastauksessa nousi esiin pelkästään digitaaliset laitteet:

“Räplään tietokonetta ja puhelinta” (tyttö12-vuotta)

Tyttöjen Tila tuo näille tytöille sosiaalista kanssakäymistä, missä digitaaliset laitteet eivät ole pääosassa. Nuorten kohtaaminen kasvokkain on vähentynyt, jolloin luottamussuhdetta ei synny ja ongelmia on haastavaa huomata (Hamarus & Landen 2014, 182-183). Syrjäytymisen ehkäisyn näkökulmasta tila voi olla yksi ainoista paikoista, joissa nämä tytöt saavat sosiaalista kontaktia muihin nuoriin sekä aikuisiin. Aikuisilla on tällöin mahdollisuus saada kontaktia nuoreen ja huomata mahdollisia huolen aiheita.

Tilalla tyttöjen käytössä on toki yksi tietokone. Avoimessa toiminnassa työskennellessäni tein huomioita tietokoneen käytöstä. Tietokone oli jokaisen tytön käytössä vapaasti. Tietokoneen käyttäminen kulki tilalla hyvin sykleittäin. Välillä tietokonetta käytettiin enemmän ja välillä vähemmän. Enimmäkseen tietokone kuitenkin pysyi kiinni. Nuorisotiloilla työskennellessäni olen huomannut aivan vastakkaisen rektion. Toiminnan aikana lähes kaikki digitaaliset laitteet ovat jatkuvasti nuorten käytössä. Tämä viestii mielestäni Tyttöjen Tilan ainutkertaisuudesta. Tytöt mahdollisesti kokevat kokkauksen, askartelun ja ohjatun toiminnan mielenkiintoisemmaksi. Tällöin sosiaalinen kanssakäyminen lisääntyy ja nuoria kohdataan enemmän kasvokkain.

Toiminnassa ollaan pyritty tukemaan myös maahanmuuttaja tyttöjen kotoutumista. Maahanmuuttaja tyttöjen kotoutuminen Suomeen auttaa tyttöjä eteenpäin elämässä ja tällöin ehkäistään tyttöjen syrjäytymistä. Omasta kotimaasta lähteminen ja täysin vieraaseen kulttuuriin tuleminen voi olla haastavaa. Sosiaaliset suhteet rajautuvat helposti esimerkiksi kielitaidottomuuden takia omaan etniseen yhteisöön (Laatikainen & Säävälä & Wikström & Haikkola & Malin & Ali-tolppa-Niitamo 2013, 226). Teemahaastattelussa esiin nousi Tyttöjen Tilan tärkeys kotoutumisessa, suomalaiseen kulttuuriin tutustumisessa, suomalaisten kontaktien saamisessa ja suomen kielen oppimisessa:

”Tämä auttaa, että kotoutuu suomeen, koska täällä on paljon suomalaisiakin. Se auttaa” (haastateltava A)

”Ja, kun keskustelimme suomen kieltä niin paljon” (haastattelutava A)

Toimitaan osallistuneena työharjoittelijan roolissa sain mahdollisuuden nähdä konkreettisesti kuinka tärkeää kyseinen toiminta on maahanmuuttaja tytöille. Syrjäytymisen ehkäisyn kannalta on tärkeää opettaa esimerkiksi miten suomalainen yhteiskunta toimii. Osallistuin työharjoittelijana kotouttamista tukevaan nuortennaisten ryhmään. Ryhmässä opettelimme esimerkiksi työnhakua, ansioluettelon tekemistä tai työhaastattelu tilannetta. Tyttöjen kokemukset näistä harjoituksista olivat positiivisia ja he kertoivat myöhemmin harjoituksista olleen hyötyä.

7.4 Tyttötyön projektin tavoitteiden toteutumisen arviointia

Olen käynyt läpi tyttötyön projektin hakemuksen (Vantaan Nicehearts 2013-2015), joka on lähetetty Raha-automaattiyhdistykselle. Hakemuksesta olen poiminut mielestäni kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön kehittämiseen Vantaalla liittyviä tärkeimpiä tavoitteita ja toiminnan vaikutuksia. Lisäksi olen tutustunut väliraporttiin (Vantaan Nicehearts 2013) tyttötyön projektista, joka on tehty Raha-automaattiyhdistykselle. Väliraportti tarkensi mielestäni projektihakemuksen teemoja. Seuraavaksi pyrin tyttötyön projektihakemuksesta ja väliraportista nostamieni työlle asetettujen tavoitteiden ja toiminnan tarkoituksen arvioimista opinnäytetyötäni varten kerättyjen aineistojen avulla.

Hankeen tarpeellisuutta ollaan perusteltu monin eri tavoin. Tärkeimpinä seikkoina näkemykseni mukaan on otettu maahanmuuttaja tyttöjen erityistarpeet, joita voi olla haasteellista täyttää kunnallisen nuorisotyön piirissä. Maahanmuuttaja tyttöjen lisäksi tyttötyön kehittämisprojektin avulla pyritään saavuttamaan tyttöjä, joita kunnallinen nuorisotyö ei syystä tai toisesta tavoita mukaan toimintaansa. Yhtensä haasteena on nyky-yhteiskunnan aiheuttamat haasteet tyttöjen aikuisuuteen kasvamisessa sekä köyhyys ja eriarvoistuva yhteiskunta. Yhdeksi keskeinen asia on mielestäni myös se, että tyttötyötä ei tehdä Vantaalla vielä suku-

puolisensitiivistä työtettä korostaen. Yhtenä projektin tavoitteena on saada tyttötyö pysyväksi osaksi Vantaan Nicehearts ry:n toimintaan.

Tyttötyön projektille ollaan myös asetettu projektin aloitus vaiheessa työlle tavoiteltuja vaikutuksia. Nämä tavoitellut vaikutukset on kirjattu tyttötyön projektin hakemuksessa (Vantaan Nicehearts 2013-2015). Poimin projektihakemuksesta tärkeimmäksi katsomiani asioita tavoiteltujen vaikutusten valossa. Tyttötyöhön osallistuneiden tyttöjen hyvinvointia pyritään kasvattamaan ja itsetuntoa sekä itsetuntemusta parantamaan. Tyttötyö olisi Vantaalla projektin päättyessä tunnetumpaa ja tyttötyön yhteiskunnallinen vaikuttavuus olisi osoitettu. Tyttöillä olisi tasa-arvoisemmat mahdollisuudet osallistua ja tulla osalliseksi yhteiskunnassa. Uuden ohjausmallin hyödyntäminen kolmannella sektorilla työvälisenä sekä hyödyntämään eri kulttuurien välistä tuntemusta ja sukupuoleen liittyvää osaamista nuorten parissa tehtävässä työssä. Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen työtteen huomioiminen ja siten sukupuolten välisen tasa-arvon toteutuminen nuorisotyössä.

Tilan toimintaan osallistuu maahanmuuttaja taustaisia sekä kantaväestön tyttöjä. Tytöt ovat ylipäänsä vähemmistönä nuorisotilojen kävijöissä. Tyttöjen Tilan toiminta kuitenkin tavoittaa monenlaisia tyttöjä. Toiminnan avulla ollaan tavoitettu maahanmuuttaja tyttöjen lisäksi tyttöjä, joilla on esimerkiksi haasteita sosiaalisessa kanssakäymisessä ja kaveri suhteiden luomisessa. Tilalla kaikki toimivat yhdessä, mikä edistää esimerkiksi suvaitsevaisuutta, monikulttuurisuutta ja ystävyyttä yli rajojen.

Tyttöjen Tilan toiminta on vain tytöille. Näen tällä olevan merkitystä maahanmuuttaja tyttöjen ja kaikkien tyttöjen osallistumisella tilan toimintaan. Toiminnan oleminen vain tytöille nousi esiin kyselyn vastauksissa ja teemahaastatteluissa. Kyselyssä kysyin esimerkiksi miksi tytöt tykkäävät käydä Tyttöjen Tilalla? Viidessä vastauksessa nousi esiin toimintaan osallistuminen, koska tila on suunnattu vain tytöille. Teemahaastattelussa tämä sama seikka nousi myöskin esiin:

Haastattelija: No onks sillä sun mielestä merkitystä et tääl käy vaan tyttöjä? Et oot sä ikinä käyny missään nuorisotilalla tai missään tälläsellä?

Haastateltava D: No kyl mä vähän niin ku nuorempana kävin semmoses mis oli tyttöjä et poikia mut kivaa ku ollaan vaan tyttöjen kesken

Haastattelija: Niin se on varmaan vähän erilaista sitten. Uskaltaako tääl sit olla enemmän niin ku oma ittensä ku ei ole poikia vai?

Haastateltava D: Kyllä ja tehdä niin ku asioista (haastateltava D)

Haastattelusta D:n kanssa nousee esiin sukupuolisensitiivisen tilan tärkeys. Vastakkainen sukupuoli voi tuoda mukanaan jännitteitä, joten on tärkeää olla paikkoja missä ollaan vain tyttöjen kesken. Tila mahdollistaa tytöille paikan, missä he voivat keskustella naiseuteen liittyvistä kysymyksistä naisohjaajien kanssa. Sukupuolisensitiivisen työotteen kautta Tyttöjen Tilalla pyritään purkamaan erilaisia stereotypioita ja myyttejä, jotka liittyvät naiseuteen. Tilalla kohdataan jokainen nuori sellaisena kun hän on ja tuetaan häntä kasvussa oman näköiseen naiseuteen.

Tyttöjen Tilan toimintaan osallistuneiden tyttöjen hyvinvointi, itsetunto ja itsetuntemus ovat varmasti vahvistuneet. Näihin asioihin vaikuttavat lukuisat eri seikat, joita erittelin aikaisemmin työn vaikutuksilla tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Tutkimus tuloksissa esiin nousi myös tilan tarjoama mahdollisuus harrastaa, vaikka siihen ei muuten olisi mahdollisuutta. Teema-haastatteluissa nousi esiin lisäksi ilmaisten harrasteryhmien tärkeys tytöille:

”Itse asiassa yhdessä vaiheessa minä osallistuin tanssitunneille täällä ja teimme esityksenkin siinä. Se oli joku vatsatanssi esitys. Se oli oikeesti tosi kivaa. Mä osallistuin melkein joka kerta kun vaan pääsin” (haastateltava D)

Toiminnassa järjestettävät harrasteryhmät ovat osallistujille ilmaisia. Tämä mahdollistaa monille tytöille harrastuksen, mihin ei välttämättä muuten olisi varaa osallistua.

Tutkimukseni ei varsinaisesti avannut tyttötyön kuuluvuutta osaksi Niceheartsia tai päästänyt näkemään Vantaalla tehdyn tyttötyön vaikutuksia kunnan tai yhteiskunnan tasolla. Tyttöjen Tilan tärkeys näkyi kuitenkin tyttöjen vastauksissa. Tällöin tila on saavuttanut pysyvän osan näiden tyttöjen arkeen ja tätä kautta myös osaksi Niceheartsin toimintaan. Työllä on merkitystä Vantaalaisille tytöille ja tätä kautta myös kunnallisesti ja yhteiskunnallisesti. Seuraava ote lomakehaastattelusta kuvastaa hyvin, kuinka tärkeää toiminta on tytöille nyt ja tulevaisuudessa:

“Tyttöjen Tilalla on minulle suuri merkitys kaikkeen, toivon ettei se mene kiinni” (tyttö 13-vuotta)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TYÖN KEHITTÄMINEN

Kokoan yhteen keskeisiä ajatuksia ja johtopäätöksi Tyttöjen Tila merkityksestä tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Johtopäätösten tarkoitus on nivoa yhteen aineistosta nousseita teemoja sekä valottaa vielä tarkemmin tutkimustuloksia. Lopuksi pohdin työn kehittämistä. Mitä Tyttöjen Tilalla voitaisiin vielä tehdä paremmin, jotta työn vaikutukset tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn vahvistuisivat? Teemahaastatteluisa esitetty kysymys tilan toiminnan kehittämisestä antoi konkreettisia ehdotuksia toiminnan kehittämisestä.

Kasvun tukemiseen, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn vaikuttavat useat eri asiat, kuten huomasimme teoriaosuudesta. Tutkimuskysymyksen valossa voidaan huomata, että nämä lukuisat eri asiat joiden katsotaan vaikuttavan näihin ehkäisevän nuorisotyön osa-alueisiin nousivat lähes kaikki esiin aineistossa. Asiat, joita oli asetettu toiminnalle projektin alkaessa nousivat myös useampi konkreettisesti esiin aineistossa. Projektin alkaessa toiminnalle asetettujen tavoitteiden arvioiminen oli kyseisen aineiston avulla haastavampaa, kos-

ka aineisto oli ensisijaisesti suunnattu löytämään vaikutuksia tilan merkityksestä kasvuun, voimaantumiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn.

Tutkimuskysymykseni oli jaettu kolmen käsitteen alle. Teoriaa ja tutkimustuloksia läpikäydessä yksi keskeinen oivallus oli se, että nämä kaikki kolme asiaa kulkevat ainakin osittain käsikädessä. Monilla asioilla, jotka nousivat esiin aineistoista oli vaikutuksia useampaan asiaan tyttöjen elämässä. Tästä hyvänä esimerkkinä on kavereiden ja sosiaalisten suhteiden merkitys tyttöjen elämään. Teoriankin valossa voidaan todeta, että kaverit sekä sosiaaliset suhteet vaikuttavat nuorten kasvuun, voimaantumiseen sekä syrjäytymisen ehkäisyyn. Toiminnassa kaverit nousivat tärkeäksi asiaksi aineistossa, joten pelkästään jo yhdellä merkittävällä asialla toiminnassa on vaikutuksia kaikkiin kolmeen osaluueeseen.

Tyttöjen Tilan erikoisuus tulee jos siitä, että se on kohdistettu tietyille sukupuoleille. Jokaisessa teemahaastattelussa sekä muutamassa lomakehaastattelussa nousi esiin sillä olevan merkitystä, että tilan toiminnan olevan vain tytöille. Tytöt nostivat tämän asian esiin ilman, että sitä erikseen heiltä kysyttiin. Kasvun, voimaantumisen ja syrjäytymisen ehkäisyyn näkökulmasta tämä tarkoittaa sitä, että tiloille joiden toiminta on suunnattu vain tytöille on tarvetta. Tyttöjen osallistuminen toimintaan mahdollistaa vaikuttamisen tyttöjen elämään. Sukupuolisensitiivisten tilojen olemassa olo on erityisen tärkeää tyttöjen tavoittamiseksi, jos tyttöjen syy osallistujia tilan toimintaan on siinä, että toiminta on suunnattu vain tytöille.

Tyttöjen tilan merkitys tyttöjen kasvuun, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn tarkoittaa myös sitä, että tyttöjen pitää osallistua tilan toimintaan. Teemahaastattelussa kysyin, onko tytöt kertoneet Tyttöjen Tilasta muille tytöille. Jokaisen vastaus oli selvä: Tilan toiminnasta on kerrottu kavereille sekä ystäville. Tämä viestii Tyttöjen Tilan olevan sellainen paikka, mihin tytöt haluavat tuoda kavereitansa ja osallistua yhdessä toimintaan. Toinen merkittävä asia oli teemahaastatteluissa esiin noussut asia on tilan merkityksestä tyttöjen elämään. Jokainen haastateltava koki Tyttöjen Tilan olevan sellainen paikka mistä he voivat tarvittaessa hakea tukea ja apua.

Tila on kävijöilleen tärkeä. Se ei ole pelkästään tila, missä lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus viettää aikaa. Toiminnalla pyritään vaikuttamaan tyttöjen elämään positiivisesti ja mahdollistamaan tyttöjen kasvun sekä voimaantuminen. Tilalla tehtävän työn ansioista on mahdollisuus antaa eväitä elämään ja puuttua varhain ongelmiin. Tämä taas ehkäisee tyttöjen syrjäytymistä. Kokonaisuutena tutkimusaineisto antoi konkreettista näyttöä siitä, että tilalla tehtävällä työllä on merkitystä ja mitkä asiat erityisesti ovat tytöille tärkeitä. Toisaalta tutkimusaineisto ei kerro sitä, mikä merkitys sillä olisi jos Tyttöjen Tilan toiminta esimerkiksi lakkautettaisiin. Selvää on, että toiminnalla on runsaasti positiivisia vaikutuksia kävijöihin.

Toiminta sai kyselylomakkeiden vastauksissa ja teemaahaastatteluissa paljon positiivista palautetta. Tytöiltä kysyttäessä toiminnan kehittämisestä oli ensimmäinen vastaus yleensä kaiken olevan jo nyt hyvin. Tarkemmin kysyttäessä ja rauhassa pohtiessa tytöt antoivat kuitenkin hyviä ajatuksia toiminnan kehittämisen kannalta. Näkökulma oli kuitenkin laaja eikä pelkästään liittynyt kasvun tukemiseen, voimaantumiseen ja syrjäytymisen ehkäisyyn. Pitää kuitenkin muistaa, että nämä ovat yksittäisten tyttöjen mielipiteitä toiminnan kehittämistä. Jokainen toimintaan osallistunut ei välttämättä allekirjoita näitä kehittämisideoita. Ne antavat kuitenkin suuntaa siitä, miten toimintaa voisi kehittää tulevaisuudessa eteenpäin.

Tyttöjen Tila on yhteisöllinen tila, johon kaikki ovat tervetulleita. Yhteisöllisyys nousi esiin tutkimustuloksissa vahvasti. Teemaahaastatteluissa nousi kuitenkin esiin yhteisöllisyyteen liittyvä kehittämisidea:

”Yhteistä aikaa. Ennen meil oli yhteiset teehetket ja aina kokoonnuttiin viideltä vaikka tonne teelle. Silloin kaikki pääsi kertomaan päivän tapahtumista ja se oli niinku perhe ois lounaalla” (haastateltava C)

Haastateltava C viittaa kommentissaan tilalla aikaisemmin vietettyihin yhteisiin teehetkiin, jolloin syötiin välipalaa yhdessä. Teehetkistä ollaan kuitenkin luovuttu ainakin tällä hetkellä. Mielestäni Haastateltavan C:n kommentti kertoo yhteisen rauhallisen ajan tärkeydestä. Ajan tärkeydestä milloin keskityttäisiin pelkästään

rauhassa olemaan ja yhdessä juttelemaan, ilman pelejä tai muita aktiviteettejä. Kyseltäisiin kaikkien kuulumiset ja halutessaan tytöt saisivat kertoa esimerkiksi päivänsä tapahtumista. Yhteisen hetken voisi toteuttaa muullakin tavalla kuin teehetken muodossa, jolloin tilanne voisi olla lyhempi ja kaikki jaksaisivat keskittyä siihen.

Kahdessa teemahaastattelussa nousi esiin positiiviset kokemukset harrasteryhmien toiminnasta. Erityisesti niitä pidettiin positiivisina mahdollisuuksina harrastaa, koska muuten ei olisi mahdollista osallistua esimerkiksi tanssitunneille. Yhdessä teemahaastattelussa nousi esiin harrasteryhmien tarve erityisesti vanhempien tyttöjen osallistumisessa toimintaan. Samassa teemahaastattelussa nousi harrastamisen ilmaisuuden lisäksi myös tuttuus ja turvallisuus harrastamisen aloittamiseen Tyttöjen Tilalla. Haastateltava koki, että tilalle hän uskaltaa tulla kokeilemaan harrastuksia, koska tilana paikka on jo tuttu. Toimintaan on osana kuulunut ja kuuluu yhä erilaisia harrasteryhmiä. Tulevaisuuden näkökulmasta olisi erityisen tärkeää, että harrasteryhmistä saataisiin pidettyä kiinni ja resurssit riittäisivät niihin. Harrastaminen on kuitenkin suuri osa tyttöjen hyvinvointia.

Yhdessä teemahaastattelussa nousi esiin vanhempien tyttöjen vähäinen osallistuminen toimintaan. Tilalla on vanhemmille tytöille suunnattu toimintaa, mutta kävijöitä on vähemmän kuin nuorempien illassa. Haastateltavan mielestä erityisesti ammattikoulussa opiskelevat tytöt hyötyisivät Tyttöjen Tilan kaltaisesta paikasta. Haastateltava kertoi, että hänen mielestään työntekijöiden olisi hyvä käydä markkinoimassa toimintaansa esimerkiksi ammattikouluissa paikan päällä. Markkinointia ollaan tehty toisen asteen oppilaitoksissa paikan päällä käymälläkin, mutta aina markkinointia ja mainostusta voi pyrkiä kehittämään. Tällöin yksikin uusi tyttö voi löytää mukaan toimintaan ja saada tukea elämäänsä.

LÄHTEET

Aaltonen Kimmo 2011. Nuorten Hyvinvointi ja monialainen yhteistyö. Tallinna: AS Pakett

Alasuutari Pertti 2007. Laadullinen tutkimus. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino oy

Clarkeburn Henriikka & Mustajoki Arto 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino

Eischer Heli & Tuppurainen Jonna 2011. Tyttöjen talo on kuin avoin koti. Helsinki: Paino kurki oy:n kirjapaino

Eskola Jari & Suoranta Juha 2000. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino

Hamarus & Landen 2014. Ajan, paikan ja vuorovaikutuksen merkitys toimivassa systeemissä. Teoksessa Hamarus Päivi & Kanervio Pekka & Landen Laila & Pulkkinen Seppo (toim.) 2014. Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Jyväskylä: PS-kustannus

Helsingin Tyttöjen Talo 2013. Vitattu 1.12.2014
<http://www.tyttojentalo.fi/sukupuolisensitiivisyys>

Hirsijärvi Sirkka & Hurme Helena 1995, Teemahaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino

Honkasalo Veronika 201. Pois lokerosta – katsaus monikulttuurisuuden huomiointiin tyttötutkimuksessa ja tyttötyössä. Teoksessa Ojanen Karoliina & Mulari Heta & Aaltonen Sanna (toim.) 2011. Entäs tytöt – johdatus tyttötutkimukseen. Jyväskylä: Bookwell oy

Honkasalo Veronika 2011. Tyttöjen kesken – Monikulttuurisuus ja sukupuolten tasa-arvo nuorisotyössä. Helsinki: Unigrafia

Ihme Helena. 2009. Arviointi työvälineenä – lasten ja nuorten kasvun tukeminen. Jämsä: WS Bookwell Oy

Kajantie Eero & Hovi Petteri & Eriksson Johan & Laivuori Hannele & Andersson Sture & Räikkönen Katri 2013. Alkaako syrjäytyminen jo kohdussa? Teoksessa Reivinen Jukka & Vähäkylä Leena (toim.) 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Tallinna: Raamatutrukikoja ou.

Kallio Kirsi Pauliina & Stenvall Elina & Bäcklund Pia & Häkli Jouni 2013. Arjen osallisuuden tukeminen syrjäytymisen ehkäisemisen välineenä. Reivinen Jukka & Vähäkylä Leena (toim.) 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Tallinna: Raamatutrukikoja ou.

Karvonen Riina 2011. Voimaantumista ei voi opettaa, mutta sen voi mahdollistaa. Teoksessa Lämsä Anna-Liisa (toim.) 2011. Mieli maasta – masentuneen nuoren kohtaaminen ja tukeminen. Juva: Bookwell oy

Kiilakoski Tomi 2008. Kasvu moneen suuntaan – kriittinen pedagogiikka ja nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.) 2008. Nuorisotyötä on tehtävä – menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino oy

Laatikainen Tiina & Säävälä Minna & Wikström Katja & Haikkola Lotta & Malin Maili & Alitolppa-Niitamo Anne 2013. Kuinka Saada tietoa ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista? Teoksessa Reivinen Jukka & Vähäkylä Leena (toim.) 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytyminen. Tallinna: Raamatutrukikoja ou.

Laine Terhi & Susanna Hyväri & Vuokila-Oikkonen Päivi (toim.) 2010. Syrjäytymistä vastaan sosiaali- ja terveysalalla. Riika: Livonia Print

Nuorisolaki L 27.1.2006/72.

Lehto, Heli & Lauri, Eeva 2010. Tytöt taloilla. Näkökulmia sukupuolisensitiiviseen tyttötyöhön nuorisotaloilla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Opin näytetyö

Lundbom Pia & Herranen Jatta 2011. Sosiaalisen vahvistamisen ajankohtaisuus. Teoksessa Lundbom Pia & Herranen Jatta (toim.) 2011. Sosiaalinen vahvistaminen kokemuksina ja käytänteinä. Jyväskylä: Bookwell oy

Mannerheimin lastensuojeluliitto. 2007-2009. Keskinuoruuden kasvu ja kehitys – vanhempi nuoren kasvun tukena. Helsinki: Mannerheimin lastensuojeluliitto

Mulari Heta & Eischer Heli 2012. Tyttötyön kansio. Helsinki: Suomen settlementiliitto ry.

Mäkinen Olli 2006. Tutkimusetiikan ABC. Vaajakoski: Gummerus kirjapaino oy

Nykänen Anna-Stina 2014. Helsingin Sanomien lukijat kertovat: Lapsuuden yksinäisyys on portti syrjäytymiseen. Helsingin Sanomat verkkojulkaisu 1.11.2014 <http://www.hs.fi/sunnuntai/a1414728462642>

Näre Sari 2008. Sukupuoli- ja kulttuurisensitiivinen tyttötyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.) 2008. Nuorisotyötä on tehtävä – menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino oy

Pulkkinen Seppo & Kanervio Pekka 2014. Nuorten elämämaailma. Teoksessa Hamarus Päivi & Kanervio Pekka & Landen Laila & Pulkkinen Seppo (toim.) 2014. Huuto! Lasten ja nuorten hyvinvoinnin puolesta. Jyväskylä: PS-kustannus

Punonen Varpu 2008. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa Hoikkala Tommi & Sell Anna (toim.) 2008. Nuorisotyötä on tehtävä – menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Hakapaino oy

Rastas Anna 2009. Kulttuurit ja erot haastattelutilanteessa. Teoksessa Ruusu-
vuori Johanna & Liisa Tiittula (toim.) 2009. Haastattelu - tutkimus, tilanteet ja
vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy

Reivinen Jukka 2013. Johdanto: yksin vai erikseen. Teoksessa Reivinen Jukka
& Vähäkylä Leena (toim.) 2013. Ketä kiinnostaa? Lasten ja nuorten hyvinvointi
ja syrjäytyminen. Tallinna: Raamatutrukikoja ou.

Ruusuvuori Johanna & Tiittula Liisa 2009. Tutkimushaastattelu ja vuorovaiku-
tus. Teoksessa Ruusu- vuori Johanna & Liisa Tiittula (toim.) 2009. Haastattelu -
tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy

Siitonen Juha. 1999. Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua. Oulun yli-
opisto. Väitöskirja

Sosiaali- ja terveysministeriö. Viitattu 15.12.2014.
<http://www.stm.fi/etusivu>

Suomen setlementtiliitto ry, tyttötyön verkosto-hanke 2011-2013, viitattu
1.12.2014
<http://www.setlementti.fi/tyttotyto/sukupuolisensitiivisyys/>

Tuomaala Saara 2007-2009. Menneisyyden tytöt ja tyttöjen tarinat. Teoksessa
Ojanen Karoliina & Mulari Heta & Aaltonen Sanna (toim.) 2011. Entäs tytöt –
johdatus tyttötutkimukseen. Jyväskylä: Bookwell oy

Tuomi Jouni & Sarajärvi Anneli 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi.
Vantaa: Hansaprint oy

Työ- ja elinkeinoministeriö 2014, ammattinetti. Viitattu 9.12.2014.
http://www.ammattinetti.fi/ammattialat/detail/12/127_ammattiala

Työ- ja elinkeinoministeriö. Nuorisotakuu. Viitattu 15.12.2014
<http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu>

Valtonen Anu 2009. Ryhmäkeskustelu – Millainen metodi? Teoksessa Ruusu-
vuori Johanna & Tiittula Liisa (toim.) 2009. Haastattelu – tutkimus, tilanteet ja
vuorovaikutus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy

Vantaan Nicehearts ry 2013-2015. Kulttuuri- ja sukupuolisensitiivisen tyttötyön
kehittäminen Vantaalla. Hakemus raha-automaattiyhdistykselle 2013-2015

Vantaan Nicehearts ry 2013. Väliraportti – kulttuuri- ja sukupuolisensitiivinen
tyttötyö 2013-2015

Vantaan Nicehearts ry, yhdistyksen kotisivut. Viitattu 8.12.2014
<http://www.nicehearts.com>

Vertanen Ilkka 2008. Yrittäjyyskasvatus syrjäytymisen ehkäisemisessä. Teoksessa Lehtonen Leena (toim.) 2008. Sytykkeitä syrjäytymisen ehkäisemiseen. Hämeenlinna: Saarijärven Offset oy

Vilkkä Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Keuruu: Otavan kirjapaino oy

Wahlström Riitta 1996. Suvaitsevaisuuteen kasvattaminen. Erilaisuus on rikkautta. Helsinki: WSOY

9 LIITTEET

Liite 1

1. Ikäsi?

2. Kuinka kauan olet käynyt Tyttöjen Tilalla?

Alle vuoden ___

Yli vuoden ___

3. Kuinka usein käyt Tyttöjen Tilalla?

4. Miksi tykkäät käydä Tyttöjen Tilalla?

5. Mitä muuta teet vapaa-ajallasi kuin käyt Tyttöjen Tilalla?

6. Oletko saanut uusia kavereita Tyttöjen Tilalta?

7. Mitä taitoja olet oppinut Tyttöjen Tilalla?

8. Halutessasi voit omin sanoin kertoa, mikä merkitys Tyttöjen Tilalla on sinulle?

Haastattelupohja

Ikä?

Kauan olet osallistunut tyttöjen tilan toimintaan?

Kuinka usein osallistut tai olet osallistunut tyttöjen tilan toimintaan? (Viikossa, kuukaudessa jne.)

Mikä on saanut sinut osallistumaan tyttöjen tilan toimintaan tai mikä on saanut sinut jatkamaan käymistä tyttöjen tilalla?

Mikä asia on jäänyt parhaiten mielen siitä, kun olet osallistunut tyttöjen tilan toimintaan?

Oletko saanut uusia ystäviä Tyttöjen Tilalla?

Oletko oppinut uusia taitoja Tyttöjen Tilalla ja minkälaisia?

Onko Tyttöjen Tilan toiminta tukenut suomen kielen kehitystä? Onko Tyttöjen Tilalla käyminen tukenut Suomessa asumista?

Mikä on parasta tyttöjen tilan toimintaan osallistumisessa?

Jos sinulla on muita harrastuksia niin miten Tyttöjen Tilan toiminta eroaa niistä?

Jos sinulla tulisi tulevaisuudessa haastava elämäntilanne, kokisitko että voisit ottaa yhteyttä Tyttöjen Tilan työntekijöihin?

Kertoisitko muille Tyttöjen Tilasta? Kenen uskoisit hyötyvän Tyttöjen Tilan toimintaan osallistumisesta ja miksi?

Millä yhdellä sanalla kuvailisit Tyttöjen Tilaa?

Liite 3

Hei

Olen Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelija ja toteutan opinnäytetyötäni Vantaan Tyttöjen Tilan toimintaan liittyen. Opinnäytetyötäni varten haastattelen Vantaan Tyttöjen Tilan kävijöitä. Haastattelu toteutetaan ryhmähaastatteluna ja haastattelussa tytöt esiintyvät nimettöminä. Tarvitsisin Teiltä huoltajalta kirjallisen luvan lapsenne osallistumisesta haastatteluun.

Lapseni _____ saa osallistua tyttöjen tilalla järjestettävään haastatteluun

_____

Huoltajan allekirjoitus

Ystävällisin terveisin,

Sofia Saarela

0404148765

sah.saarela@gmail.com